

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

KĄ SEINUOSE VEIKĖ PUTINAS? – Petras Maksimavičius	3
KETVIRTIS AMŽIAUS. BRANDA AR JAUNYSTĖ? – Rytis Motiejūnas	5
APIE KLAIDAS ŠEŠTOKŲ PATIKRŲ TESTUOSE	6

KULTŪROS BARUOSE

II TAUTINIŲ ŠOKIŲ FESTIVALIS „RAITAKOJIS” – Asta Pečiulienė	7
MAMYTE, PASEK MAN PASAKAITĖ... – Jurgita Stankauskaitė	10
VELYKINĖ PARODA PUNSKĖ – Aldona Vaicekauskienė	12
JORE, PALEISK GYVYBĘ! – Jurgita Stankauskaitė	14

ŠVIETIMAS

SENIAI, SENIAI UŽ MARIŲ, UŽ KALNŲ... – Grażina Kibyšienė	16
KASTULĖ IR STEBUKLINGOS ŽEMUOGĖS – Viktorija Marteckaitė	17
UŽSIENIO LIETUVIŠKŲ MOKYKLŲ MOKYTOJŲ SEMINARAS – Janina Macukonienė	18
KAUNO „AUŠROS” GIMNAZIJA IŠ ŠIMTMEČIO PERSPEKTYVOS – Irena Lapienienė	19

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

DAINŲ MĖGĖJAS IŠ KALVIŠKIŲ – Eugenija Pakutkienė	21
---	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Motinos dienos koncertas „Ne to Žilvino vaikai“
(Paulos Rupinskaitės nuotr.)

II tautinių šokių festivalis „Raitakojis”
(Jurgio Paransevičiaus nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.ausra.pl
red@post.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI:

Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė,
Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2015-05-14.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk
Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata
Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7-17
val.). Skambučio kaina priklauso nuo operato-
riaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Admini-
stracji i Cyfryzacji.

Projektą iš dalies remia Spaudos, radijo ir televi-
zijos rėmimo fondas (26-27 psl.).

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Pavasaris. Gegužė. Pats laukiamiausias mėnuo, pats viltingiausias, šviesiausias. Neatsitiktinai jis laikomas įsimylėjusiųjų mėnesiu – juk kaštonai žydi! Neatsitiktinai tokį gražų mėnesį Motinos diena! Dar kartą sveikiname visas, visas Motinas. Punskiečiai Joms dovanojo koncertą gegužės pirmąjį šeštadienį ir sekmadienį. Seinuose Motinos dienos koncerto dar laukiame. Jį bus galima pamatyti gegužės 17 d. Seinų „Lietuvių namuose“.

Tačiau kokia graži bebūtų gegužė, kiek saulė bešviestų, ji skatina pamąstyti ir apie kitus dalykus. Štai gegužės 16–ąją netoliese, už sienos, Dzūkijoje, miške šalia Lazdijų, bus minimas vienas didžiausių partizanų mūšių, vykęs prieš 70 metų Kalniškėje. Bus pagerbti ten žuvusieji, savo galvas už Tėvynę paguldę Lietuvos partizanai. Ir štai čia vieta stabtelėti ir susimąstyti apie gyvenimo prasmingumą, apie mūsų pačių pasirinkimus. Apie pagarbą tiems, kurie geba aukoti save dėl kitų... Kitoje „Aušroje“ šiai datai, šiam įvykiui skirsime vietas.

Kartais pagalvoju: kažin kiek mes esame nutolę nuo tos kartos, kuri gyveno prieš septynis dešimtmečius? Kaži kiek šiandien žmonių eitų ginti Tėvynės? Dar įdomu, kiek mūsų krašte atsiras žmonių, kurie išdrįstų padėti, pavyzdžiui, besislapstantiems Lietuvos partizanams, rizikuodami ne tik savo turtu, bet ir laisve, sveikata ar net gyvybe, kaip tai darė neseniai, tik prieš 6–7 dešimtmečius, čia gyvenę žmonės.

Atiduodame Jums į rankas naują „Aušrą“, tikėdamiesi, kad kiekvienas rasite sau ką nors įdomaus paskaityti. Čia yra ir publicistikos Lietuvos nepriklausomybės kelio 25–mečio tema, ir dviejų tautų viena kitos pažinimo problemų apmąstymų.

Ką Seinuose veikė Putinas?

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Neseniai mano kaimynas, kuris dirba istorijos mokytoju vienoje Seinų vidurinių mokyklų, paklausė, ar aš esu susipažinęs su Putino kūryba. Klausimas sukėlė smalsumą, kadangi apie Putiną girdžiu ir skaitau beveik kiekvieną dieną. Ar tai, ką jis daro su nusistovėjusia geopolitine padėtimi šiame pasaulio regione, galima būtų pavadinti kūryba? Gal ir taip. Priklauso, kaip į tai pasižiūrėtumėme. Tačiau kol galvoje dėliojosi įvairių atsakymų variantai, kaimynas užsiminė, kad neseniai internetiniame knygyne užsisakė Putino vieno žinomiausių kūrinių – „Altorių šešėly“ – vertimą į lenkų kalbą. Ir tik tada supratau, kad jis ne apie Rusijos vadovą Vladimirą Vladimirovičų, o apie lietuvių literatūros klasiką Vincą Mykolaitį-Putiną, kuris mokėsi Seinuose, klausia. Teiravosi, ar tiesa, kad Seinuose mokėsi taip pat Lietuvos himno autorius. Sutarėme, kad perskaičius romaną „Altorių šešėly“ susitiksimė ir diskutuosime apie Putino, Kudirkos ir Jalbžykovskio laikus Seinuose.

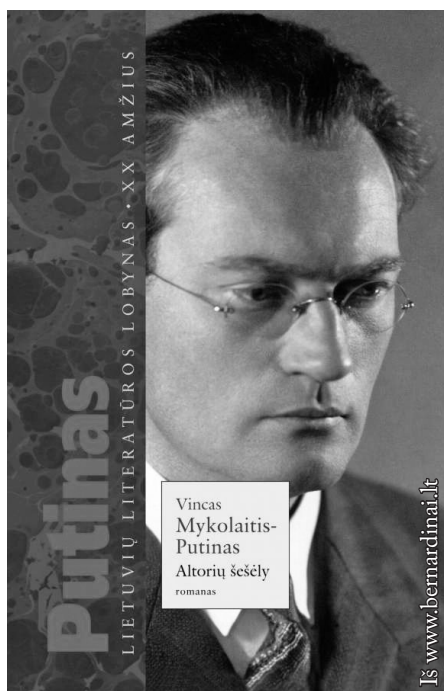
Tai ne pirmas atvejis, kai tenka suvokti, kad pernelyg ilgai trunka vieni kitų pažinimo procesas. O kiek jis dar truks? Kalbu ne apie susižavėjimą bendra istorija ar tautų

draugystės dirbtinį skatinimą, bet paprastą, žmogaus prigimčiai būdingą norą ir realią galimybę savo krašto istoriją visapusiškai pažinti ir nebūtinai visus jos etapus pamėgti. Man pasisekė: baigiau lietuvišką Punsko licėjų, išmokau rašyti ir skaityti lenkiškai ir lietuviškai. Tai atvėrė kelią rimtesnėms studijoms Vilniuje. Todėl šiandien gebu skaityti archyvinius šaltinius ir monografijas apie šį kraštą, parašytas keliomis kalbomis. Galiu analizuoti, lyginti, kritiškai vertinti, komentuoti. O ką daryti mano kaimynams, kuriems mažiau pasisekė, tačiau domisi minėtais klausimais? Galima pasakyti, kad tai ne mano, bet jų problema. Jie, kaip ir aš, jaunystėje

Seinų kunigų seminarija

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos žurnalistikos būrelis nuotrauka

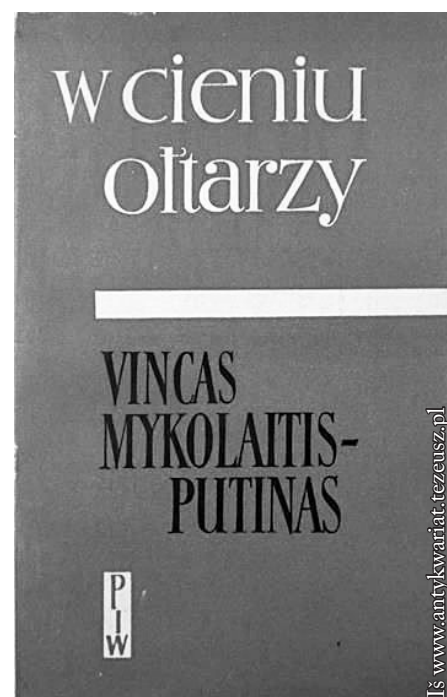
galėjo rinktis Punsco licėjų. Tačiau giliau pamąstęs suvokių, kad vis dėlto tai ir mano problema. Jeigu šalia vieni kitų gyvename, tai norėtusi, kad tie, kas autentiškai domisi Seinų krašto istorija, galėtų šių žinių semtis iš kuo platesnio šaltinių aruodo, kad ne tik lenkų, bet taip pat lietuvių, rusų, gudų... kalbomis sukurti dokumentai būtų prieinami. Tokiomis kalbomis buvo rašoma šio pasienio regiono istorija. Kitu atveju gimsta nauji stereotipai, atkartojamos praeities vaizdą iškreipiančios informacijos, didėja nepasitikėjimas, kai kuriais atvejais nesunkiai galintis virsti neapykanta.

Kodėl apie vysk. Antano Baranausko buvimą Seinuose daugiau žinoma negu apie Vincą Mykolaitį-Putiną, jau nekalbant apie Vasario 16-osios, Lietuvos nepriklausomybės akto signatarą Justiną Staugaitį ar Lietuvos himno autorių Vincą Kudirką? Todėl, kad prieš kelis dešimtmečius lietuvių bendruomenė ryžosi iškelti vyskupo paminklo statybos klausimą. Dešimtmetį vykusio diskusija – „leisti statyti ar neleisti“ – vyskupo asmenybę ir jo nudirbtus darbus išpopuliarino, atsirado net keli leidiniai lenkų kalba, vyko konferencijos

ir seminarai. Nesakau, kad seiniškiai vyskupą pamilo, tačiau tikrai gavo daugiau objektyvios informacijos. Lygiai siūloma ant buvusių Seinų kunigų seminarijos rūmų pakabinėti informacinę lentą, kurioje įrašyta Vinco Kudirkos pavardė, ne tiek vietos lietuviams reikalinga, kiek jų kaimynams. Man atminimo lentos nereikia, kad susidomėčiau kunigų seminariją baigusiu asmenybių biografijomis, jos istorija. Tie, kas priešinas šių lentos pakabinimui, matyt, pirmiausia išvelgia politinius motyvus. Galima išgirsti ir perskaičiuoti net lenkų mokslininkų darbuose argumentus, kad visi lietuvių kultūros ar švietimo pasiekimus įamžinantys Seinuose simboliai reikš norą parodyti lietuvių kultūros vyravimą mieste, todėl susilaukia visuomenės pasipriešinimo. Nesuprantu šių argumentų. Tai lygiai kaip nenorėtumėm pripažinti, jog kiekviename sename Europos mieste galima aptikti kvartalų, kur matyti vyraujant skirtingus architektūros stilius. Architektūros šedevrus įvairiais istorijos laikotarpiais taip pat kūrė žmonės, tapatinę save su konkrečia bendruomene, kalba ir kultūra. Tai pritraukia turistų ir mokslininkų dėmesį ir kelia gyventojų pasididžiavimą savo miestu. Lygiai ir Seinuose buvo metas, kai Seinos upei ir aplinkinėms kalvoms vardus suteikė jotvingiai, po kurio laiko dominavo žydų kultūra, atėjo metas, kai leidybos madas diktavo lietuviui, o dabar miesto likimas patikėtas lenkų kultūrai ir minčiai. Nėra dėl ko pykti.

Tarpusavio pažinimo procesas pagreitėtų, jeigu mūsų valstybė panaudotų jau turimus instrumentus. Kas kiek laiko lietuvių organizacijos, savivaldybių administracijos, švietimo skyriai ir mokyklų direktoriai gauna užklausas, kaip įgyvendina vienos ar kitos ratifikuotos europinės konvencijos, susijusios su tautinių mažumų klausimais, nuostatus. Paprastai ši informacija renkama rengiant eilinę ataskaitą (raportą) apie tautinių

mažumų teisių apsaugą šalyje. Dalis klausimų susiję su regiono istorijos mokymu, tautinių mažumų kalbos, kultūros ir praeities pažinimu. Paskaičius ataskaitų projektus net sudėtinga rasti rimtų priekaištų jų autoriams. Visos institucijos nurodo, kiek daug suteikta galimybių į mokymo programas įtraukti žinias apie „mažąją tėvynę“, kiek surengta viktorinų mokiniais ir ekskursijų „protėvių takais“. Tačiau gyvenimas eina sava vaga ir neretai labai skiriasi nuo ataskaitose pateiktų informacijų. Tokiais atvejais dažniausiai tai mokytojas sprendžia, kurių „protėvių“ takais mokiniai keliauja, ir nuo jo nusiteikimo ir išprusimo daugiausia priklauso, kokios žinios pasiekia mokinius. Todėl ypatingai svarbu tiems mokytojams iš tikrųjų padėti, esant reikalui parengti vertimus įvairių šaltinių, santraukas, literatūros sąrašus, skatinti kaimynų kalbų pažinimą, kuris leistų bent suprasti skaitomo teksto esmę, jeigu reikia – už šias pastangas būtina skatinti ir finansiškai. Esu tikras, kad tai greit atsipirktų, nes labiau išsimokslinusi visuomenė, atviresnė kitoms kalboms ir kultūroms geriau gebėtų išspręsti ir kitas jai kylančias problemas.

Ketvirtis amžiaus. Branda ar jaunystė?

RYTIS MOTIEJŪNAS

Šis pavasaris Lietuvai buvo ypatingas. Su didžiule pompastika atšvęstas Kovo 11-osios dvidešimtpenkmetis. Pasakyta daug sveikinimo kalbų, pasidžiaugta šalies pasiekimais ir perspektyvomis. Plačiai šypsotasi ir dėkota už svečių sveikinimus ir linkėjimus.

Žvelgiant iš jau miglotos 1990 m. pavasario perspektyvos šalies pasiekimai tikrai stulbinantys. Juk tada niekas negalėjo nė svajoti, kad po ketvirčio amžiaus mes būsimė ne tik Europos Sąjungos, bet ir NATO nariai, kad turėsime eurą ir bevizę europinę erdvę. Tomis rūškanomis dienomis Lietuva tebuvo drąsi iššokėlė, pirmoji iš 15 sąjunginių respublikų pradėjusi klibinti visą SSRS pamatą. Pamatą didžiulės valstybės, atrodžiusios nepajudinama, bet greitai sugriuvusios kaip kortų namelis.

Yra kuo pasidžiaugti, bet yra dėl ko ir susirūpinti. Ar tikrai viskas taip gerai, kaip mėgstama oficialiai girtis? Kiek tas optimizmas yra pamatuotas, o kiek paradinis?

Realybė dažnai smarkiai skiriasi nuo oficialių pareiškimų. Daugiausia rūpesčių sukelia ne žmonių, o valdžios elgesys. Lietuvos piliečiai vis dar nesijaučia esą savo krašto šeimininkai. Nes valdžia tarnauja sau, o ne žmonėms. Kai taip atsitinka, mūsų piliečiai nesijaučia saugūs ir gerbiami.

Apie begalines sveikatos apsaugos ir švietimo reformas kalbėta ir rašyta iki kaktumo. Kas turi pensininkus tėvus ar senelius, žino, kad, pavyzdžiui, vaistai mūsųose kažkodėl brangiausi Europoje. Kas turi moksleivius vaikus ir anūkus, su nerimu laukia kasmet besikeičiančio

abitūros egzaminų sąrašo. Net tie, kurie pasirinko emigraciją, nėra tikri, ar sulauks iš mokyklos grįžtančių savų vaikų. Ir ne todėl, kad jie kokie blogi ar nevalyvi, o dėl to, jog net ištikus bėdai jie nesulauks pagalbos iš atitinkamų Lietuvos tarnybų. Kaip karčiai juokavo paramos nesulaukę žmonės, anie gauna algas už tai, kad „neturi galimybių mums padėti“.

Sakoma, kad revoliucijas sugalvoja genijai, vykdo fanatikai, o jų rezultatais naudojasi niekšai. Patarlė kiek ciniška, bet ar dažnai mes prisimename savo laikų herojus? O juk jie palengva išeina į Anapilį. Ir dažnai tokio iškilaus žmogaus įvertinimas būna pavėluotas arba nenuoširdus.

Anądien teko aplankyti vieno pernai mirusio iškilaus kunigo ir partizano kapą jo gimtinėje. Prisiminus didžiulės minias ir gėlių kalnus laidotuvių metu, ministrus ir Seimo narius, galima buvo tikėtis ir gražaus (nebūtinai didelio, kad ir skoningo) paminklo. Didžiausiam savo nustebimui išvydome tik pernykštą medinį kryželį, nors ir papuoštą gėlėmis.

Sakysite, tai betikslis kabinėjimasis, o monumentalus paminklo tuoj sulauksime? Galbūt, labiau tuo nesidomėjome. Tik prisiminėme dar vieną panašų atvejį – garsiosiose Antakalnio kapinėse neseniai matytą tokį patį medinį laidotuvių kryželį ant garsaus išeivijos menininko ir mecenato, padovanojusio sostinei turtingą paveikslų ir senienų kolekciją, kapo... Jo rinkiniai atiteko valstybei, o nuo jo mirties jau buvo praėję ne keli mėnesiai, bet keleri metai.

Lietuva apmąsto savo perspektyvas, planuoja ateitį. Vieni sako, kad teks priimti darbininkus iš Trečiojo pasaulio šalių, nors savų bedarbių turime ar ne 200000. Kiti kuria strategijas, kaip parvilioti namo emigrantus. Treti teigia, kad kokybiniam šalies proveržiui užteks 5000 itin gabių ir inovatyvių jaunuolių.

Gal. Bet kaip pakviesti namo kokį naujaarį, jei net bedarbis ten gauna ar ne 900 eurų pašalpą? Ir koks proveržis laukia šalies, jei tie 5000 talentų komandines pozicijas ūkyje ir politikoje užims ne todėl, kad jie yra tikrai talentingi ar darbštūs, o tik todėl, kad bus kažkieno giminės, draugai ar pažįstami?

Kol kas mokslininkai už gerą atlygį kuria Darbo įstatymo pataisas, sukelsiančias, kaip jie sako, socialinę revoliuciją. Sunku atspėti, kas taip nevykusiai pakrikštijo darbo santykių reglamentavimo pakeitimus, neva padėsiančius sukurti 90 tūkst. naujų darbo vietų (kaip sako valdžios vyrai). Bet jei jie naiviai tikisi, kad darbo laiko ilginimas ar išeitinių kompensacijų mažinimas ką pakeis į gera – labai klysta...

Žinoma, jie tikrai gali gauti socialinę revoliuciją. Arba naują emigracijos pliūpsnį, kaip atsitiko po garsiųjų naktinių reformų 2008 m. pabaigoje. Bet, mielieji, tada juk buvo krizė! Juk dabar mes augam ir kylam vos ne greičiausiai visoje ES.

Normalioje šalyje nuo tokių nesąmonių dirbančiuosius apgintų profsąjungos. Tik visa bėda, kad mūsų profsąjungos vien fasadinės. Jų pagrindinis rūpestis – ne ginti žmonių interesus, o imituoti savo veiklą, tikintis paramos iš ES fondų

ar tos pačios vyriausybės. Pasak vie-
no ciniško žurnalisto, Lietuvoje nėra
profsąjungų, o tik jų lyderiai.

Kol šaipomasi iš tinginiais
vadinamų graikų, pati Lietuva kar-
tais elgiasi ne ką geriau už juos.
Dabar jie kaltinami daug metų
mulkinę Briuselio biurokratus ir
vos ne apgaule patekę į euro zoną.
Aišku, kad turint menką darbo na-
šumą gauti beveik vokiškas pensijas
malonu. Bet kuo skiriasi ką tik pa-
skelbtas mūsų klerkų planas vien
dėl geidžiamos ES paramos keisti
trijų apskričių ribas nuo begalinio fi-
nansinio Graikijos atsikalbinėjimo?
Neva jei jų nepakeisime, tai 2020 m.
Lietuvai sumažės parama. Ir siūlo-
ma Širvintas su Ukmerge atiduoti
Utenos apskrįčiai, o Šalčininkus (!)
– Alytaus. Ir tik todėl, kad Vilniaus
apskritis neva „gadina“ (gal gerina?)
Lietuvos statistiką.

Kuo mes skiriamės nuo graikų,
kurie daug metų norėjo pasirodyti
geresni, nei buvo iš tikrųjų, o gavo
faktišką šalies bankrotą? Ak, tiesa,
juk tais metais mes jau pasieksime
75 proc. Europos Sąjungos BVP
vidurkio. Bet ar mūsų algos irgi pa-
sieks tokį lygį? Gal visgi valdžiai rei-
kėtų stengtis pasiekti tą gerovės ribą
visoje šalyje, o ne vien sostinėje, ir
nebandyti mulkinti ES valdžios, ma-
nipuliuojant rajonų ribomis? Ir jei
nuoširdžiai – juk, regis, apskritys jau
keleri metai, kaip panaikintos?

Praėjo ketvirtis amžiaus, išaugo
nauja žmonių karta. Šalis palengva
keliasi ant kojų. Jaunimas jau kitoks.
Bet kokybiško pasikeitimo dar ne-
matyti. Negi klajosime kaip žydai –
40 metų po dykumą?

Apie klaidas šeštokų patikrų testuose

„AUŠROS“ INF.

Anksčiau „Aušroje“ buvom
rašę apie bandomųjų ir pa-
vyzdinių šeštokų patikrų
testų vertimuose paliktas klaidas.
Informavome, jog Lenkijos lietuvių
bendruomenės pirmininkė Danutė
Valukonytė kreipėsi į Centrinę egza-
minų komisiją, prašydama, kad tokių
dalykų būtų vengiama.

Centrinė egzaminų komisija anks-
čiau neigė problemą, kilusią dėl ver-
timo kokybės, tačiau nusiuntus jai
ištaisytus, su nurodytomis klaidomis
(viena iš užduočių išversta taip, kad
keičiama prasmė ir lenkiškame bei
lietuviškame variante skiriasi tei-
singi atsakymai) testus atsakė: „Dė-
kojame, kad atidžiai išanalizavote
pavyzdinių VI klasės patikros testų

vertimą į lietuvių kalbą. Pritariame
Jūsų nuomonei, kad užduočių ver-
timas turėtų būti taisyklingas ir
kalbiniu, ir dalykiniu požiūriu. Pa-
tikiname, jog Centrinė egzaminų
komisija deda daug pastangų, kad
užtikrintų egzaminų medžiagos ver-
timų gerą kokybę, kiekvieną kartą
duodama ją ekspertams ir aukštų-
jų mokyklų lietuvių kalbos vertimų
specialistams.“

Po VI klasės patikros peržiūrė-
jus užduotis paaiškėjo, kad ir šiame
teste netrūko nesklandumų. Ypač
gausu buvo stiliaus, kiek mažiau
kalbos vartojimo klaidų. Kai kurios
konstrukcijos iš lenkų kalbos išvers-
tos pažodžiui, dėl to tekstas sunkiau
suprantamas.

sudaryti 36 susitikimų.

20 užduotis (0–1)
Tomas lankė šokių kursą. Kursas susidėjo iš 36 susitikimų. Kiekvienas susitikimas truko $\frac{3}{4}$ valandos.

neus *žymėti* *neus*
Papildyk sakinius. Pasirink skaičių iš paženklinutų (raidėmis) A ir B, bei skaičių iš paženklinutų raidėmis C ir D.

Visas kursas truko A / B valandas. A. 27 B. 36

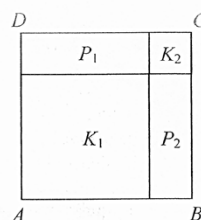
Tomas praleido du susitikimus, *vadiuosi* *tai reiškia,* kad praleido C / D kurso minučių. C. 90 D. 150

21 užduotis (0–1)
2013 metais buvo apšildymas ponui Mykolui kainavo 2500 zlotų, *tuomet* 2014 metais kainavo 20% mažiau.

Kiek zlotų mažiau kainavo ponui Mykolui 2014 metais, negu 2013 metais? Iš pateiktųjų atsakymų pasirink teisingą. *Pasirink teisingą atsakymą.*

A. 25 zł. B. 50 zł. C. 250 zł. D. 500 zł.

22 užduotis (0–1)
Kvadratas *ABCD* kurio plotas 64 cm^2 , buvo padalintas į du kvadratus: K_1 ir K_2 ir į *du* stačiakampius P_1 ir P_2 , kurie vaizduojami brėžinyje šalia. Kvadrato K_1 plotas lygus 36 cm^2 .

II tautinių šokių festivalis „Raitakojis“

ASTA PEČIULIENĖ

Balandžio 26-oji į Punkską sukvietė didelį būrį šokėjų, mat tą sekmadienį Punksko lietuvių kultūros namuose vyko antroji „Raitakojų“ šventė. Šį pavadinimą sugalvojome prieš dvejus metus, kuomet šokių festivalis vyko pirmą kartą. Labai norėjosi, kad mūsų pavadinimas būtų išskirtinis, kad nesigretintų su jokių festivaliu, vykstančiu Lietuvoje, ir kad „Raitakojį“ visi sietų su Punksku. Manau, kad tai mums pavyko. „Raitakojis“ kilęs nuo žodžių „raityti kojas“. Kadangi kiekvienas šokėjas privalo kraipyti, mankštinti, sukti, raityti kojas, tai šis žodis mums labiausiai patiko. Taip ir gimė festivalio vardas.

Kadangi 1982 m. UNESCO organizacijos sprendimu balandžio 28-oji paskelbta Tarptautine šokio diena, o Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu 2015-ieji metai paskelbti Lietuvos regionų metais, pas mus vyko dviguba šventė. Mes savo šokiais sveikinome visus šokėjus ir žiūrovus, visus tuos, kuriems artima šokio deivės Terpsichorės karalystė. Maža to, mes sveikinom lietuvių tautiniais šokiais, kuriuos dovanuoja šokių kolektyvai iš įvairių Lietuvos regionų.

Punkskas garsėja bene didžiausiu šokių kolektyvų ir tuo pačiu šokėjų skaičiumi, todėl mums tai dar viena proga pasirodyti scenoje savo žiūrovams. Organizatorių užmojis buvo ne tik pasididžiuoti savais, bet ir pasigėrėti svečių kolektyvais, tad svečiai parodė platesnę programą, o punskiečiai ir seiniškiai užpildė erdvę tarp jų pasirodymų.

II „Raitakojyje“ turėjome progą stebėti keturis kolektyvus iš Lietuvos. Du buvo iš Aukštaitijos, kadangi tai pats didžiausias Lietuvos regionas, vienas iš Dzūkijos ir vienas

Punksko LKN choreografinis sambūris „Jotva“

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

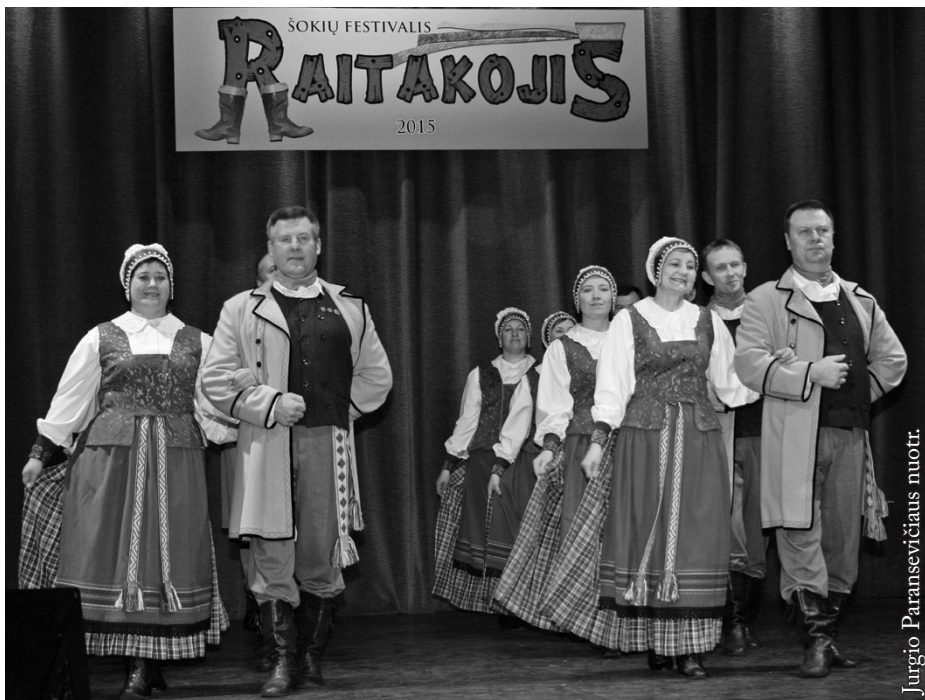
Punksko Kovo 11-osios licėjaus šokių grupė „Šalčia“

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Kultūros centro Panevėžio bendruomenių rūmų šokių ansamblis „Grandinėlė“

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Lazdijų kultūros centro Veisiejų kultūros namų vyresniųjų šokių kolektyvas „Pušynas“

Seinų „Lietuvių namų“ vaikų ir jaunimo šokių grupė „Seina“

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto šokių grupės „Ave Vita“ senjorai

iš Mažosios Lietuvos – Klaipėdos krašto. Svečiai atvažiaavę demonstravo ne tik savitus šokius, bet ir skirtingus tautinius drabužius, kalbą ir net manieras. Mat dalyvaujantys kolektyvai skyrėsi ir amžiumi.

Festivalį pradėjo choreografinis sambūris „Jotva“, kurio vadovė K. Mauliūtė. Kadangi šis kolektyvas pastaruoju metu susidomėjęs etno-šiuolaikiniu stiliumi, tad jo šokiai ir rūbai skyrėsi iš visų. „Jotva“ puikiai atliko pasveikinimo šokį „Ažuolas“ pagal latvių choreografo kūrybą.

Paskui scenoje pasirodė artimiausi mūsų kaimynai dzūkėliai iš Veisiejų – Lazdijų kultūros centro Veisiejų kultūros namų vyresniųjų šokių kolektyvas „Pušynas“ (vad. Aldona Rudzienė). Jie mus sužavėjo ne tik savo atliekamais šokiais „Protėvių žemė“, „Muštokynė“, „Aleksandra“ ir „Karvelio polka“, bet ir puikiu pristatymu – pasakojimu, kurio autorius ir atlikėjas yra šokių grupės dalyvis, Veisiejų seniūnas Zenonas Sabaliauskas.

Po veisiejiešių scenoje švystelėjo Punksko Kovo 11-osios licėjaus šokių grupė „Šalčia“ (vad. A. Pečiulienė), atlikusi du šokius: „Folklorinę šokių siuitą“ ir „Lenciūgėlį“. Vėliau karaliavo Aukštaitija. Kultūros centro Panevėžio bendruomenių rūmų šokių ansamblio „Grandinėlė“ jaunimo

grupė (vad. Zita Rimkuvienė) atliko keturis šokius: „Kame žiedas“, „Bajorėlis“, „Trepitukė“ ir „Suki, pinki grandinėlė“. Jaunimas visuomet scenoje eiklus ir žavus, trykstantis energija. Tarp vieno ir kito kolektyvo iš Aukštaitijos įsiterpė Seinų „Lietuvių namų“ vaikų

Punks LKN šokių grupė „Vyčiai“

Klaipėdos universiteto studentų tautinio meno ansamblis „Vytinė“

II tautinių šokių festivalio „Raitakojis“ apdovanoti vadovai

ir jaunimo šokių grupė „Seina“ (vad. A. Dzimida), padovanojusi „Gyvatarą“.

Aukštaitijai atstovavo ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto šokių grupės „Ave Vita“ senjorai iš Kauno (vad. Kazimieras Kondratavičius). Šis kolektyvas įdomus tuo, kad šoka daugiausia savo vadovo

sukurtus šokius, tokius kaip iškilmingą fokstrotą „Cepelinas“, „Gegužinės valsą“, žaismingą vyrų šokį su pypke „Žalnierius“. „Ave Vita“ atsi-
vežė ir puikią liaudiškų instrumentų kapelą, kuriai vadovauja žymus Lietuvos muzikas Gintaras Vilčiauskas. Kauniečius scenoje pakeitė Punks LKN šokių grupė „Vyčiai“ (vad.

A. Pečiulienė), atlikusi – kaip ir dera dzūkams – „Dzūkų polką“.

Koncertą užbaigė Klaipėdos universiteto studentų tautinio meno ansamblis „Vytinė“, atvežęs pynę Mažosios Lietuvos šokių. Daugelis jų sukurti vadovo Vidmanto Mačiulskio. Kolektyvas pasveikino „Klaipėdiečių apvalciumi“, paskui dar sušoko „Gumbinę“, „Sukis, mano kedelati“ (kedelis lietuvininkų kalboje reiškia sijoną) ir „Senamiesčio polką“. Klaipėdiečiai mus sužavėjo dar ir neįprastu instrumentiniu kūriniu „Ei, du, du“. Smuikininkas grojo smuiku, kurį tuo pačiu metu kitas atlikėjas mušė bambukinėmis lazdelėmis. Ansamblis vilkėjo savo krašto tautinius drabužius, kurie gana skiriasi nuo likusių Lietuvos regionų tautinių drabužių.

Festivalio finale vadovai su savo šokėjų pora atliko šokį pagal J. Strielkūno ir V. Telksnio dainą „Ant Vilniaus kalvų“. Scenoje išsiri-
rikiavo „aukštaičiai, žemaičiai, suduviai (kuriems atstovavo „Jotva“) ir dzūkai nuo girių tankių“. Tikimės, kad šoks dar „per amžius lietuviai, sustoję ant Vilniaus kalvų“.

Šis festivalis dalyviams yra prasminga šventė, žiūrovams – proga tobulėti ir augti. Ir vieniems, ir kitiems tai nepakartojamų išpūdžių renginys. Festivalio metu pamatome ne tik įvairius šokius, skirtingus ir spalvingus tautinius drabužius, bet taip pat išgirstame žinių apie regionus bei, rodos, tą pačią, tačiau kitokią kalbą.

Organizatorių pagrindinis tikslas buvo ugdyti meilę lietuviškam šokiui kiekvieno mūsų širdyje. Ar tai pavyko? Parodys ateitis. Renginį rėmė Lenkijos administravimo ir skaitmeninio ministerija.

Dėkoju visiems, kas dalyvavo mūsų „Raitakojyje“ ne tik kaip šokėjas ar vadovas, bet ir žiūrovas. Esu giliai įsitikinusi, kad ši šventė ateityje suvilios dar daugiau smalsių akių ir paskatins visuomenę aktyviai kultūrinei veiklai.

Mamyte, pasek man pasakaitę...

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Paulos Rupinskaitės nuotr.

Šių metų gegužės 3 dieną Punksko lietuvių kultūros namuose vyko vienas gražiausių metų renginių – MOTINOS DIENOS KONCERTAS „NE TO ŽILVINO VAIKAI“. Choreografinio sambūrio „Jotva“ dalyviai scenoje šoku sekė pasaką apie Eglę, žalčių karalienę. Tai buvo vaikučių ir paauglių mamytėms padovanota pasakos meninė interpretacija, išreikšta kūnu, veido mimika. Šiuo šokio, muzikos ir dainų spektakliu perteikta meilė ir ilgesys, džiaugsmas ir skausmas. Žodžiu atpasakoti ir suprasti seną pasaką yra žymiai paprasčiau, nei ją perduoti judesiais. Galima sakyti, kad dalyvavimas šioje šventėje buvo didžiulis iššūkis, bet kartu ir laimė priimti istorijos analizę, išsiliejančią už scenos ribų. Kiekvienas šventės dalyvis turėjo progą išgyventi jausmų pynę, suprasti ją savaip. „Ne to Žilvino vaikai“ atvedė mamytės į nedidelio miestelio didelį teatrą. Nuo rūpesčių ir kasdienybės pavargusios mamos

atsirado modernioje, baltų kultūros simboliais paženklintoje pasakoje.

Pasaka „Eglė, žalčių karalienė“ Lietuvių kultūros namuose „atpasakota“ jau antrą kartą. Pirmąkart Eglės legendą į mūsų sceną atvedė ilgametis „Jotvos“ vadovas Algis Uzdila. Prie šios istorijos užaugo be galo daug lietuvių kartų. Argi ne mamytės lūpomis kiekvieną kartą sekama pasaka nuspalvindavo vaiko vaizduotę kitokiomis spalvomis? Ar ne mamytės ir močiutės mokėdavo sužadinti vaikelių vidinį pasaulį, kuriame iškildavo Žilvino karalystė, šėlstančios jūros juodumas, Eglės kelionė į tėviškę, dukros Drebulės likimas? Už tai ir esame dėkingi savo mamytėms. Bet ne tik už pasakomis nuspalvintą vaikystę tariame AČIŲ mes, tavo vaikai, mamyte. Šiuo Eglės tragišku likimu sugrįžtame prie seniai skaitytų kūrinių, atveriančių ne vieną gražų motinos paveikslą. Mama buvo teisi, sakydama, kad lietuvišku žodžiu užrašyti pasakojimai yra patys gražiausi

ir vertingiausi. Ateina laikas, kai pradedame suprasti, jog pasakomis vedė mus kitų istorijų link.

Lietuvių literatūroje yra nemažai kūrinių, kuriuose iškyla motinos paveikslas. Kartais pasakojimuose motina tyli, nieko nesako, tačiau elgesiu, veido išraiška leidžia suprasti, kokia ji svarbi vyro ir vaiko gyvenime, perskaityti kūrinio autoriaus pamokymus tarp eilučių. Pasakoje „Eglė, žalčių karalienė“ atveriamas vienas iš motinos įvaizdžių. Pabandykime paieškoti jų daugiau, bet ne pasakose ar legendose, o ne kartą skaitytoje grožinėje lietuvių literatūroje.

Ar atsimenate Lazdynų Pelėdos kūrinių „Motulė paviliojo“? Čia pristatomi paskendusios motulės vaikeliai našlaiteliai, jų vargingas gyvenimas, vidinis sielvartas netekus svarbiausios atramos – mamytės. Baisiausią jų gyvenime vakarą, kai tenka patiems kovoti su šalčiu ir alkio, prisimenami mamytės kasdieniai darbai: užkurti krosnį ir išvirti vakarienę. Kūrinyje

perteikiamas vaikų rūpinimasis mažesniais vaikeliais. Motinos trūkumas verčia juos „suaugti“, tapti jaunesniųjų atrama. Vėliau vaikų gyvenime motina tampa ikona, kurią prisimename sunkiomis akimirkomis. Jos šaukiamasi nelaimės atveju, ieškoma paguodos kasdienybėje. Mažųjų vaikų galvelėse motina atstoja Dievą. Kaip esant motinai gyvai vaikai meldėsi Marijai, taip jos netekus mažieji pradeda „kalbėtis“ su mirusia mama („Eikim pas motulę, Petriuk!.. Motulė meldyne stovi, mūsų laukia... Pasiilgo motulė... Eisiu, eisiu...“). Jų lūpose gerumo ir meilės įsikūnijimu tampa mamytė.

Dažniausia lietuvių literatūroje motina yra vaikų mokytoja. Vienas įsimintinų kūrinių – Šatrijos Raganos apysaka „Sename dvare“. Pasakojimais apie gamtą mokoma vaiką gerbti ir saugoti žemę, nes tai gero derliaus nešėja ir ramybės bei atgailos vieta. Šia apysaka atskleidžiamas vaiko artimas bendravimas su mama. Jis klausosi kiekvieno motinos žodžio. Išreiškiama didelė pagarba jos pastaboms. Nors motinos lūpose ne visada skamba suprantamos frazės, tačiau vaikas žino, kad ji niekada neleidžia žodžių vėjais. Už motinos dovanojamą šilumą ir už tai, kad ji YRA, vaikelis stengiasi savo meilę išreikšti ne tik kasdieniu buvimu ir pagalba, bet ir smulkiomis

dovanėlėmis: „Šį pavasarį dažnai sėdžiu gluosnio fotelyje, nes ruoši dovanėlę mamatės vardinėms. Žiemą pramokau išsiuvinėti ir užsigėdžiau pirmąjį savo darbo vaisių jai paaukoti. Už savo pinigus nupirkau reikiamos medžiagos, ir štai, pasislėpus fotelyje, kad mamatė nepamatytų, siuvu staltiesėlę spintelei pas jos lovą. Pasirinkau šią dovaną, ne kitokią, giliai viską apgalvojusi. Vakare, mažiau, kai mamatė paskačius norės užgesinti žvakę, jos paskutinis žvilgsnis puls ant mano staltiesėlės, ir ji užmigs, apie mane mąstydamą... O rytą pirmutinis daiktas, jos žiūrėjimas, yra laikrodžio ant spintelės... Ir čia

vėl turės mane atsiminti.“ Mergaitė supranta motinos atsidavimą vaikui, todėl ji savo darbėliu nori išreikšti padėką svarbiausiam gyvenime žmogui, kuris jos niekada nepalieka. Motina kas dieną galvoja tik apie vaikus – kaip juos išmaitinti, kaip apsaugoti, kaip aprūpinti, kaip užauginti dorus žmones, kaip jiems teks gyventi likus vieniems, be motinos...

Mama kūriniuose piešiama šviesiomis spalvomis. Kuriamas geros, darbščios, šeimai atsidavusios moters įvaizdis. Tokiu būdu skaitytojo sąmonėje iškyla motina – kaip šeimos dvasinis, o kartais ir materialinis ramstis. Šių ir kitų kūrinių analizė primena mamos, motinėles ir močiutės vaidmenį vaikų bei suaugusiųjų gyvenime. Panašūs kūriniai verčia mus galvoti, kad mama – tai pats nuostabiausias žmogus pasaulyje. Ar būname pikti, ar įkyrūs – mama vis tiek mus myli ir globoja. Ji niekada neužmiršta ir neapleidžia. Šiandien klasikiniai lietuvių kūriniai atkreipia dėmesį į tą asmenybę, kurios bėgimo ir dinamikos pasaulyje dažnai neįvertinam. O mamos joks laiko skubėjimas neveikia. Ji visada suspėja ir pamyluoti, ir paglostyti, ir geru žodžiu apgaubti...

Velykinė paroda Punske

ALDONA VAICEKAUSKIENĖ

Jau 18-ąjį kartą Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija surengė Tarptautinę velykinę parodą-konkursą. Prisimenant pirmąją parodą galima džiaugtis, kad renginys susilaukia vis naujų dalyvių – tiek iš savo krašto, tiek iš Lietuvos. Jo rengti nenustota tik didelio organizatorių ryžto dėka, nes daugelį metų renginiui negauta finansavimo. Pastaraisiais metais jį remia Lenkijos administravimo ir skaitmeninio ministerija bei Lietuvos užsienio reikalų ministerija. Šių rėmėjų dėka galime laureatus apdovanoti ekskursija į Lietuvą. Konkurso tikslai: puoselėti ir gaivinti savo krašto Velykų tradicijas, aktyvinti mūsų krašto bendruomenę, skatinti kartų bendradarbiavimą, ugdyti kūrybiškumą.

Konkursui buvo galima paruošti šiuos darbus: tradicinius margučius (margintus vašku, skutinėtus), kitais būdais margintus margučius, tradicinius karpinius – užuolaidėles, lentynėlių, paveikslų papuošimus, verbas, sodus, velykines kompozicijas, popierinių gėlių ir kitų natūralių medžiagų puokštes, juostas. Jau įprasta, kad konkursas yra atviras visiems: tiek suaugusiems, tiek ir vaikams. Galima dalyvauti vienoje ar keliuose kategorijose.

Vertinimo komisija, kuriai vadovavo Marijampolės kultūros centro etnokultūros specialistė Onutė Surdokienė, labai gerai įvertino parodos eksponatų meniškumą, tradicijų išlaikymą. Suskaičiavusi eksponatus ji patvirtino, kad parodai pateikta 450 margučių, 46 verbos, surištos 14 autorių, 18 gėlių puokščių, 16 šventinių kompozicijų, 18 juostų, kurias atliko 12 autorių, 48 karpiniai.

Šiomet paroda buvo organizuojama dviem etapais. Pirmasis vyko

Punsko valsčiaus mokyklose. Ir tik patys geriausieji mokinių darbai pateko į Tarptautinę parodą-konkursą, kuri suorganizuota Punsko licėjaus bendrabutyje, o atidarymo programa vyko Punsko mokyklos svetainėje.

Parodoje buvo eksponuojami tradiciniai ir netradiciniai kūriniai, bet komisija vertino tik tradicinius. Ji apgailestavo, kad šiemet konkursui nepateikta sodų. Sodai, kaip ir verbos – tai visų metų darbas. Apie žalias reikia galvoti jau vasarą. Verboms neužtenka tik prisirinkti lauko žolynų, bet reikia ir prisisėti tinkamų gėlių. Sodams dar gerokai prieš rugiapjūtę būtina prisirinkti ir rugių šiaudelių, kurių kokybė vis prastesnė. Didelis trąšų kiekis susilpnina šiaudą. Jis pasidaro trapus ir lūžtantis.

Velykų šventės prasideda Verbų sekmadieniu. Punske per šią šventę jau tradiciškai altorius papuošiamas verbomis. Prieš kelerius metus buvo tik kelios verbos, bet metams bėgant jų vis daugėja. Labai džiugu, kad verbų rišti susirenka vis daugiau žmonių. Pasižiūrėdami vieni į kitus kartu mokosi ir rišimo subtilybių, augalų komponavimo meno. Tik verboms papuošti tinkamų žolynų atnešama dar nedaug.

Šiomet verbos buvo rišamos „Šimtavirvio“ dirbtuvėse. Čia jų paruošta ir pardavimui, kad žmonės ateidami į bažnyčią turėtų rankose verbą. Sako-

I. Filevičienė ir O. Surdokienė

ma, kad jeigu verbos neturėsi, tai per mišias velniukas uodegą įkiš. Moterys įpratusios neštis didesnes, puošnesnes verbas, o vyrai paprastai tik žalią augalo šakelę užsikiša už ančio. Parodoje buvo eksponuojama per 40 verbų, kurias atliko 12 autorių. Prizai atiteko: Onutei Budzeikienei (Punksas), Teresei Radzevičienei (Pristavonys), Birutei Pykienei (Punksas), Modestai Skripkaitei (Aštrioji Kirsna).

Artėjant Velykoms stengiamasi ne tik išvalyti visus pašalius, bet ir būstą pasipuošti. Mūsų kraštas jau garsėja tradiciniais karpiniais. Kiekvienoje Velykinėje parodoje pagrindiniai jų atlikėjai yra mokiniai. Iškarpyti užuolaidėles ar papuošimus lentynėlėms moka jau pradinukai. Gimnazistai tai atlieka meistriškai, todėl jie ir susilaukia daugiausia apdovanojimų. Šių metų prizai atiteko: Adrianai Staskevičiūtei, Patricijai Valinčiūtei, Astai Matulevičiūtei, Daivai Kuosaitei ir Sebastijonui Pykiui iš Punsko gimnazijos. Džiugu, kad sulaukėme karpytojų iš Lietuvos. Prizai įteikti Dianai Lukošūnaitei, Linai Kobelkaitei ir Ernestai Boželytei-Liobienei.

„Gimtinė“

Atsiradus spalvotam popieriui pradėta gaminti rožės ir kitas gėles šventiniam stalui papuošti. Velykos – jau pavasaris, bet gėlių darželyje dar reta, todėl sugalvota apgauti gamtą ir jų pasidaryti. Puokštės, velykinės kompozicijos daromos ne tik iš popieriaus, bet ir kitų natūralių medžiagų. Šioje kategorijoje prizus laimėjo Elžbieta Milek iš Suvalkų, Viktorija Čerlionytė iš Vidugirių mokyklos, Anna Pawłowska iš Punsko gimnazijos ir Vida Matusevičiūtė iš Marijampolės.

Tautinė juosta – tai ne tik drabužio dalis, bet ir dažna interjero puošmena. Konkurso reikalavimuose buvo nuskaita, jog juosta turi būti tokio ilgio, kad ją būtų galima apsijuosti. Labai džiugu, kad šią užduotį sugebėjo atlikti jau Punsko mokyklos V kl. mokinė Sandra Baguckaitė, kuri laimėjo prizą. Kiti prizai atiteko: Viktorijai Savickaitei, Laimutei Sidarytei, Rasai Valinčiūtei iš Punsko mokyklos, Jurgitai Stankauskaitei iš Vidugirių, Editai Baguckaitei iš Žvikelių.

Dar neišnykusi ir margučių marginimo tradicija. Reikia pasidžiaugti, kad šio meno imasi patys mažiausieji, kad margina visos šeimos. Tradiciniais raštais margučius margino Punsko svetainės lankytojai ir Vidugirių mokyklos mokiniai su mokytoja Onute Malinauskiene. Į meninio ugdymo ir kultūrinės ekspresijos

vašku ir pristatė tradicinius raštus, išmokus iš savo mamos ir tetos.

Parodoje buvo pristatyta daugiau nei 400 margučių. Daugiausia (110) tradicinių ir netradicinių margučių pristatė Rygiškių Jono gimnazijos mokiniai su mokytoja Zita Kisieliene. Parodoje eksponuoti penkių šeimų margučiai: Zitos Batvinskienės ir dukrų bei Veronikos Valenskiennės, jos dukros ir anūkų iš Punsko, Irenos Kalinauskiennės ir jos vaikų iš Vidugirių, Genutės Pakutkienės ir jos dukros iš Seinų, Irenos Aleksaitės ir jos dukros Birutės iš Varšuvos. Komisija geriausiai įvertino Zitos Batvinskienės šeimą, kuri tęsia

būrelio užsiėmimus Punsko gimnazijoje buvo atvykusi Nijolė Aleksienė, kuri pademonstravo marginimą

jau amžinybėn iškeliavusios Bronės Batvinskienės kiaušinių marginimo tradiciją.

Parodoje pateikti margučiai numarginti įvairiausiais būdais, bet komisija vertino tik margintus vašku ir skutinėtais. Su savo nuostabiais skutinėtais margučiais dalyvavo ir Izabelė Filevičienė. Tai nepralengiama mūsų krašto margučių karalienė, nors jai vis dar neuždėtas aukso vainikas. Prizai margučių kategorijoje atiteko: Aldonai Polionienei, Irenai Balulienai ir jos dukrai Julijai iš Seinų, Nijolei Aleksienei, Elenai Jurkiūnienei, Onutei Venslauskienei, Ritai Kutilienai iš Punsko, Violetai Rentelytei iš Ožkinių, Aldonai Radzevičienei ir jos anūkei Ingai iš Pristavonių, Aldonai Rėkienei iš Krasnavo, Janinai Ratkevičienei (Kalvarijos r.). Iš mokinių į geriausiųjų būrį pateko Evelina Mociejūnaitė ir Agnė Žalčiauskaitė (A. Kirsnos mokykla), Emilija Martinaitytė (Šventėžerio mokykla), Eligijus Dagelis (Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija).

Parodos dalyviui įteiktas diplomats su įrašu „nominacija“ leidžia dalyvauti ekskursijoje į Lietuvą, kurią planuojama surengti birželio 5 d. Apie norą joje dalyvauti nominuotieji turi pranešti organizatoriams. Šiems

atsisakius vietos atitenka dalyviams, gavusiems pagyrimus. Tai Lidi-ja Radzevičiūtė, Zita Batvinskienė, Edita Keizaitė, Janina Viktorija Skamaročienė, Onutė Virbylienė, Paulina Valinčiūtė, Erika Grigutytė, Zita Kisielienė, Aistė Jotautaitė, Bronė Vyšniauskienė, Diana Žukauskaitė, Edita Marteckaitė, Teklė Gibavičienė.

Diplomai už dalyvavimą įteikti: Seinų „Žiburio“ mokyklai, Puns-ko vaikų darželiui (mokytojos Aldona Gadliauskienė, Vida Stankevičienė, Irena Staskevičiūtė, Asta Žukauskienė, Alicija Nevulienė), Puns-ko mokyklai (mokytojos Raimonda Chmieliauskienė, Aldona Vaicekauskienė), Suvalkų „Vienybės“ klubui, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijai (mokyt. Zita Kisielienė), Marijampolės Degučių mokyklai-darželiui (mokytojos J. Sikorskytė, V. Matusevičienė), Vilniaus „Vilnios“ pagrindinei mokyklai (mokytojos M. Makovska, V. Vitkovska), „Šaltinio“ pagrindinei mokyklai (mokyt. Daiva Matulaitienė), Vi-dugirių pagrindinei mokyklai (mokyt. Raimonda Chmieliauskienė), Almai Kisnieriūtei iš Marijampolės (pateikusiai išpūdingą netradicinių margučių su tradiciniais raštais kolek-ciją), Danutei Vaznelienei, Janinai Miknevičienei ir Editai Aleksienei.

Kaip paprastai parodos atidarymas vyko per Atvelyką. Tai buvo savotiška šventinė popietė su lalavimo elementais, pasakojimais apie Velykas, mįslėmis, kurias galėjo užminti kiekvienas dalyvis, muzika ir dainomis. Dalyvavo „Gimtinė“, „Saulalės“, „Šalcinukas“, „Alnos“ muzikantai. Velykų giesmę sugiedojo Žaiginio mokyklos mokinių grupė su sesele vienuole Regina. Ši grupė Punske lankosi jau nebe pirmą kartą.

Ačiū visiems už dalyvavimą. Parodą galima lankyti Puns-ko li-cėjaus bendrabutyje susitarus su organizatoriais iki gegužės 30 d. Kviečiame visus, kas dar nesuspėjote.

Jurgitos Stankevičienės nuotr.

Šių metų gegužės 10 dieną Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje Ožkiniuose vyko pavasario žalumų šventė JORĖ. Joje dalyvavo Puns-ko, Seinų ir Suvalkų krašto lietuviai (meninė šventės dalį vedė „Tėviškės aidai“ ir „Ančia“) bei svečiai iš Lietuvos („Kukumbalis“, „Alasėlis“, „Rudenėlis“, vaidilė Daiva Šeškauskaitė ir krivis Romaldas Kusas).

Jorė, tai senojo lietuvių tikėjimo šventė, kuri krikščionių tikėjime sutapatinta su Jurginėmis. Paprastai Jorė švenčiama balandžio 23 dieną, tačiau dėl nepalankių oro sąlygų Lenkijos lietuvių krašte ji atidedama vėlesniam laikui. Šventės organizatorius Petras Lukoševičius sako, kad „dabar pavasaris trunka šiek tiek ilgiau, todėl Jorę perkeliame į gegužės mėnesį. Nesinori, kad šventės dalyviai ir svečiai klampotų po purvyną“. Šiemet Jorės metu lijo lietus, tad vis tiek nepavyko išvengti išsidriekusių ant kelių balų ir pabendrauti su atgimstančios gamtos garsais.

Pastebėta, kad dalyvaudami ap-eiginėse šventėse ne iki galo suvokiame jų prasmę. Jorė viena iš tų švenčių, kurių jau pats pavadinimas ypač jaunesniajai kartai nėra aiškus.

Taigi Merkinės jaunimo etnokultūros klubo „Kukumbalio“ vadovė Rita Černiauskienė pasakoja, kad „Jorė arba Joris yra dievybė, kurios prašoma atrakinti žemę, paleisti rasą, nes be vandens, kaip ir be ugnies, nieko nebus. Gyvybės mes neturėsime“. Iš čia turime žodį „jorėti“, reiškiantį augimą, plitimą, žaliavimą. Jorė, tai pavasario Perkūnas, keliantis gyvybę iš žiemos miego. Jorė (kaip ir šv. Jurgis) gina, globoja gyvulius. Jorei skiriama ši giesmė:

*Jorja, paimk raktus
Jorja, atrakink žamį
Jorja, išlaisk žolalį
Jorja, žolalį šilkinį
Jorja, raselį meduotų
Žolalė bus dėl arklalių
Raselė bus dėl veršelių*

O kokia yra šventės prasmė ir ap-eigos? Visų pirma šventė pradedama giesme dievybei Jorei, kurios prašoma pažadinti gyvybę. Tuo pačiu metu Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje pakeliamos trys vėliavos: Lietuvos, Latvijos ir Prūsos. Remiantis P. Lukoševičiaus pasakojimais, taip atiduodama pagarba baltų tautoms, prisimenama jų istorija, perteikiamas trijų (baltų)

Jore, paleisk gyvybę!

JURGITA STANKAUSKAITĖ

sesių bendrumas. Vėliau keliaujama prie aukuro. Čia uždegama ugnis, be kurios negali prasidėti aukojimo ritualas. Giedama ugnies deivei Gabijai, kuri turi kuriančiąją ir griauančiąją galią. Tai namų židinio, ūkio ir moterų globėja. Ji ypatingai gerbiama, nes tai šilumos nešėja. Į ugnį beriama druska. Ugnelei reikia skalsos. Būtina su ja švelniai elgtis, kad būtų galima ją ramiai apgaubti, o norint vėl uždegti. Be druskos, aukojamas apeiginis gėrimas, duona ir grūdai.

Druską ir grūdus ugnelei dovanoja moteris, o gėrimą ir duoną aukoja vyras. Anot R. Černiauskienės, mūsų gyvenimas būtų nuobodus ir neįdomus, jeigu viskas būtų saldu. Mums reikia šiek tiek druskos. Taip pasaulis veikia harmoningai. Apeiginiu gėrimu pasisveikinama su dievais – Žemyna ir Perkūnu. Pirmiausia šio gėrimo nuliejama į žemę, o tik paskui kaušas keliauja iš rankų į rankas. Prisiminkime, kad Perkūnas, tai griausmo ir žaibo dievas. Baltų kultūroje tikėta, kad tik po pirmojo griausmo galima eiti žemę dirbti. Ji turi būti sujudinta, pašaukta augti, būti vaisinga ir duoti derlių. Vėliau laužiama duona. Ją laužia vyras, nes

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

tai jis yra šeimos maitintojas. Tik vyras triūsia laukuose, rūpinasi žemelėje pasėtu grūdeliu. Dalijantis duona perduodamas žmonių bendrumas, susivienijimas, draugystė. Duonos laužimas yra žmogaus susivienijimas su žeme. Kaip sako R. Černiauskienė, be žemės nebūtų duonos. Ji „užaugina“ skanią lietuvišką duoną. Paskutinė apeigų auka – grūdai. Sočiai jų aukojama ugnelei ir žmonėms. Tai vaisingumo simbolis. Senais laikais tikėta, kad pagavus du grūdelius, kitais metais laukia

vestuvės. Po aukojimo apeigų Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje skambėjo lietuviškos dainos ir kvepėjo ragaujamas viralas „Dilgė“...

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

Seniai, seniai už marių, už kalnų...

Paskaitykime knygą „Lietuvos vaikai kuria pasakas“

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

Pasakos mus, suaugusiuosius, kviečia sugrįžti į vaikystę, į gražų tiesos pasaulį. Juk jose visada nugali gėris. Čia galime pabūti karalaitėmis ar karaliūnais, keliauti po tolimas šalis, skraidyti kaip drugeliai ar būti nematomi... Pasaka – tai stebuklų šalis, į kurią galime pabėgti nuo kasdienių vargų ir rūpesčių. Nesvarbu, ar mums penkeri, penkiasdešimt, ar devyniasdešimt penkeri, – mus visada žavi pasakos ir mielai jas sekame ar skaitome. Jos mus moko gyventi, stovėti už tiesos ir gėrio pečių. Tai kūriniai, kurie nesensta. Jie keliauja iš lūpų į lūpas, iš kartos į kartą. Tikriausiai kiekvienas turime mėgstamą pasaką, kurią mielai sekame savo vaikams ar vaikėchiams. Aš seku savo vaikams ar auklėtiniams tėtės pasaką „Kaip iš dešros šaudė“.

Pasakų yra labai daug ir labai įvairių. Gali atrodyti, kad jau tiek jų pasaulyje prikūrta, kad ką čia naujo ir sugalvosi. O gal atvirkščiai – galima jas kurti ir kurti...

Šiais mokslo metais teko su pasakomis pabendrauti artimiau. Su keturiomis mokinukėmis pabandėme sukurti pasakas, kurios būtų artimos mūsų kraštui. Dar gruodžio mėnesį mergaitės rašė ir jų kūrinius pateikėme konkursui „Lietuvos vaikai kuria pasakas“.

Gegužės 8 d. Kauno „Girstučio“ kultūros ir sporto centre vyko Lietuvos mokinių kūrybinio konkurso „Lietuvos vaikai kuria pasakas“ baigiamasis renginys – Mažųjų rašytojų festivalis. Konkurso organizatoriai: VšĮ „Aitvaro pasaga“, leidykla „Kalendorius“ ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo cen-

Iš kairės Viktorija Marteckaitė, Ieva Kalinauskaitė, Lidija Radzevičiūtė su mama, Viktorija Čerlionytė ir mokyt. Gražina Kibyšienė

tras. Festivalyje, kurį globojo Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, dalyvavo per 600 asmenų – autorių, mokytojų, ekspertų, sveikintojų, svečių...

Konkursui pasakas sukūrė keturios Vidugirių mokyklos mokinės: trečiokė Lidija Radzevičiūtė, ketvirtokės Viktorija Čerlionytė ir Viktorija Marteckaitė, penktokė Ieva Kalinauskaitė. Pateikėme penkis kūrinius. Labai džiaugiamės, kad net trys iš jų pateko į 8-ąją „Lietuvos vaikų pasakų“ knygą. Ją redagavo Regina Pupalaigytė, išleido leidykla „Kalendorius“. Aštuntoji knyga „Lietuvos vaikų pasakas“ – storiausia iš visų šios serijos leidinių. Joje tilpo net 68 vaikų pasakos, atrinktos iš 540 konkursui pateiktų kūrinių. Iš jų penkios – užsienio šalyse gyvenančių lietuvių vaikų. Knygos anotacijoje skaitome, kad „tai pačios įdomiausios, originaliausios ir gražiausios pasakos, kurias su malonumu skaitys ne

tik vaikai, bet ir jų tėveliai bei seneliai. Juk pasakaitėse atsispindi unikali jaunųjų kūrėjų pasaulėjauta, meilė gimtinei, puikus kultūros ir istorijos savitumo supratimas ir didžiavimasis savo kraštu“. Pasak organizatorių, dalyvaujantieji vaikai labai kūrybingi.

Vaikai, kurių pasakos pateko į knygą, gavo ją dovanų. Visi festivalio dalyviai turėjo progą išklausti koncertą ir pasižiūrėti Kauno valstybinio lėlių teatro spektaklį „Pasakų karaliaus teatras“. Festivalio metu galima buvo įsigyti vertingų leidinių – romanų, politinių, vaikų, poezijos knygų.

Tai buvo labai įdomi ir turininga pamoka. Mat vaikų pasakos ne mažiau žavi ir jaudina, kaip ir suaugusiųjų. Kviečiame pasiskaityti Viktorijos Marteckaitės pasaką. Kitus kūrinius galite perskaityti pasiskolinę iš mokyklos bibliotekos knygą „Lietuvos vaikų pasakos. 8-oji knyga“.

Kastulė ir stebuklingos žemuogės

VIKTORIJA MARTECKAITĖ

Seniai, seniai už marių, už kalnų, Dzūkijos pakraštyje, Dzidzulių kaimelyje, nedidelėje trobelėje, gyveno maža mergaitė, vardu Kastulė, su savo senele, kurią Bobulė vadino. Dienas jos leido ramiai ir laimingai. Bobulė labai mėgo dainuoti, o Kastulei tai irgi patiko, nes galėjo išmokti vis kitų gražių ir dar negirdėtų dainų.

Vasaros pradžioje Bobulė netikėtai susirgo. Anūkėlė slaugė savo senele, girdė ją tyru vandenėliu ir valgydino šviežia duonele. Bet Bobulė vis silpo. Kastulė jau dieną naktį nesitraukė nuo ligonės lovos. Kartą ji užsnūdo ir susapnavo keistą sapną. Mato, laumė dainuodama eina per upelį į mišką ir renka uogas, o šalia jos žengia vilkas. Pabudo Kastulė ir nežino, ar tai buvo sapnas, ar tikrovė, nes vis dar jaučia žemuogių kvapą. Ir ką tas sapnas galėtų reikšti?.. Tada prisiminė, kad gretimame Vilkapėdžių kaime už Dzidzulės upelio yra senas eglynas. Žmonės pasakojo, kad jame auga nepaprastos žemuogės, galinčios visas ligas išgydyti. Bet nei Kastulė, nei

pažįstami tų uogų nebuvo pririnkę, nes kas tik ėjo per upelį, tą vanduo įtraukdavo į gelmes. O jei kuriam pavykdavo upelį perbristi, tai Vilkapėdžių kaime vilkai sudraskydavo, nes ten jų buvo visa gauja. Kastulė labai mylėjo savo Bobulę, todėl ryžosi parnešti jai stebuklingų uogų. Pasiėmė ąsotėlį ir išėjo.

Kaimo takelis darėsi vis siauresnis, aplink driekėsi vis tankesni ir vis baisiau šnarantys krūmai. Priėjusi smarkiai gurguliuojantį upelį Kastulė jau norėjo grįžti, bet pagalvojo apie sergančią Bobulę ir drąsiai žengė į vandenį. Srovė pagavo mergaitę ir pradėjo nešti gilyn. Tada Kastulė prisiminė sapne matytą dainuojančią laumę. Lyg ir balsą jos išgirdo: „Dainuok, dainuok“. Kastulė garsiai užtraukė iš Bobulės išminktą dainą:

*Leliuj, siuntė mane, leliuj,
Gailus šešurėlis, leliuj,
Leliuj, žiemos čėsy, leliuj,
Basų per tiltų, leliuj...*

Vanduo aprimo, srovė sulėtėjo ir mergaitė laimingai perbrido upelį.

Jau ir Vilkapėdžių kaimas, ir eglynas buvo netoli, kai kelią mergaitei pastojų didelis vilkas. Ką daryti? Vėl išgirdo laumės balsą: „Posakis, posakis“. Kastulė prisiminė Bobulės posakį apie vilką ir jį balsiai pakartojo:

– Aš ne vilko nešta ir pamesta.

Jai tuos žodžius ištarus, vilkas pradingo. Mergaitė pasiekė senąjį eglyną. Jame iš tikrųjų augo nepaprastai didelės žemuogės. Kastulė apsidžiaugė jas pamačiusi ir bandė skinti, bet kai tik ištisia ranką, uogos pasislepia. Ir taip, ir šiaip bando nuskinti, bet jos vis dingsta.

Staiga medžiai sušlamėjo ir pasigirdo laumės balsas: „Mink mįslę, mink mįslę“. Pagalvojo mergaitė, pagalvojo ir sako:

– Raudona mergaitė, žalia skepetaitė!

Kartoja tuos žodžius ir skina uogas, kartoja žodžius ir skina. Dabar jos jau nesislėpė. Pririnko Kastulė pilną ąsotėlį kvepiančių žemuogių ir pasuko namo.

Eidama sutiko zuikį sužeista kojele. Kastulė ir vėl išgirdo laumės balsą: „Padėk, padėk“. Mergaitei pagailo žvėrelio, tad paėmė iš ąsotėlio kelias uogas ir jomis patrynė gyvūno koją. Zuikis iškart pasveiko, padėkojo ir nubėgo į miško gilumą. Pralinksminėjusi Kastulė žygiavo namų link.

Pasiekusi upelį pabandė dainuodama jį pereiti, bet šį kartą nepasisėkė. Labai išsigando, nes nežinojo, ką turi daryti, o laumės balso jau nebeišgirdo. Bet iš už krūmelio iššoko zuikis ir pernešė Kastulę į kitą krantą. Mergaitė gražiai jam padėkojo, o zuikis džiaugėsi, kad galėjo jai atsidėkoti už išgydytą koją. Tada jie atsiveikino ir nuėjo abu savo keliais.

Sugrįžusi namo Kastulė davė Bobulei stebuklingų žemuogių ir jinai tuoj pagijo. Jiedvi dar ilgai ir laimingai gyveno.

Festivalio akimirka

Užsienio lietuviškų mokyklų mokytojų seminaras

JANINA MACUKONIENĖ

Užsienio lietuvių švietimo centras visą laiką rūpinasi užsienyje veikiančių lietuviškų mokyklų mokytojų tobulinimu. Kasmet organizuoja seminarus mokyklų vadovams, lituanistams, pradinėjų klasių mokytojams, o dažniausiai – bendro pobūdžio įvairių dalykų mokytojams.

Šiomet balandžio 9–10 d. toks seminaras vyko Vilniaus lietuvių namuose. Jo tema „Mokymo priemonės XXI amžiuje – kūrimas ir taikymas“.

Seminare dalyvavo keliolika mokytojų: iš Rygos, Pelesos, Rimdžiūnų, Hiutenfeldo, Punsko, Vidugirių, Seinų ir Vilniaus. Visi dalyviai buvo labai patenkinti, nes tai buvusi neeilinė proga pasimatyti su jau neblogai

pažįstamais mokytojais, pasikalbėti, pasidalyti patirtimi ir, žinoma, apsilankyti Vilniuje.

Seminaro programa buvo įdomi. Turėjome progą stebėti dvi parodomąsias pamokas. Tai buvo lietuvių kalba V kl. (tema „Veiksmažodžio kartojimas“), kurią vedė Vilniaus lietuvių namų vyr. mokytoja Kristina Nugarienė, ir lietuvių literatūros pamoka XI kl. (tema „Romantinis herojus“), kurią vedė vyr. mokytoja Rūta Zakarkaitė. Abi pamokos labai įdomios, panaudoti aktyvieji mokymo metodai. Jos praturtino stebėjušių mokytojų pedagoginę patirtį.

Dalyvavome taip pat įdomiose paskaitose. Pagirių gimnazijos (Vilniaus r.) specialioji pedagogė –

logopedė Justina Valtere pademonstravo įvairius vaikų su sutrikimais mokymo metodus veikiant jų jautimo, matymo, kinestetinius, klausos, lieto, uoslės pojūčius. Referentė parodė daug mokymo priemonių, kurias naudoja savo kasdieniame darbe. Šiaulių universiteto dėstytojos prof. Aušra Kazlauskienė ir doc. dr. Ramutė Gaučaitė vedė įdomius užsiėmimus tema „Mokėjimo mokytis integravimo galimybės lietuvių kalbos pamokose“. Lektorės, įtraukdamos į tam tikrus bandymus mokytojus, įrodinėjo, kaip svarbu mokėti įdomiai ir įtikinamai kalbėti, o visų pirma žinoti, kodėl turi ką nors išmokyti. Teigiama mokymosi motyvacija, tikėjimas mokymosi prasme

skatina mokinį ieškoti būdų, kaip įsisavinti tam tikrą medžiagą. Mokytojo uždavinys ne tik išdėstyti medžiagą, bet ir ją sudominti, padėti mokinui išmokyti mokytis, pažinti savo galimybes.

Su dideliu dėmesiu iš klausėme taip pat Vilniaus lietuvių namų mokytojos metodinės Vilmos

Irenos Casperavičiūtės nuotr.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla

Vilknytės–Žemaitaitienės paskaitos apie alternatyvias ugdymo priemones lietuvių kalbos pamokose ir Lietuvos edukologijos universiteto dėstytojos Vilmos Leonavičienės – apie kalbų mokymosi kryptis ir metodus. Savo praktine darbo patirtimi pasidalijo taip pat jauna mokytoja Greta Botyriūtė, mokanti lietuvių kalbos lenkiškoje mokykloje. Tai, ką sužinojome apie požiūrį į valstybinę lietuvių kalbą toje mokykloje, mus gerokai šokiravo.

Labai įdomi ir maloni seminaro edukacinės programos dalis buvo ekskursija po Vilniaus senamiestį. Nors, atrodo, visi seminaro dalyviai ne kartą buvo išnaršę šią sostinės dalį, tačiau ekskursijos vadovas Julius Žėkas, poetas, eseistas, menininkas ir labai įdomus žmogus, sugebėjo mums pristatyti tokias Vilniaus legendas, kurias nelabai žinojome. Intrigavo mus labai įdomiais pasakojimais ir klausimais, už kuriuos, jeigu kam pavykdavo atsakyti, gaudavome po saldainį. Pasivaikščiojimo pabaigoje J. Žėkas mus nuvedė į vieno teatro fojė, kur galėjome pamatyti išaustą Lietuvos himną ir jo pasiklausyti. Šio unikalaus meninio ir mokslinio veikalo bendraautoris pasirodė esąs mūsų ekskursijos vadovas. Sužinojome taip pat, kad jis kaip poetas lankėsis prieš keletą metų taip pat Punske Poezijos pavasario proga. Labai įdomu būtų vėl jį pakviesti į mūsų kraštą, jei ne kaip poetą, tai kaip menininką su išausta „Tautiška giesme“.

Seminare dalyvavo šeši mūsų krašto mokytojai. Visų vardu dėkoju Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijai bei Užsienio lietuvių švietimo centrui už suteiktą galimybę pasitobulinti ir pasisemti naujų jėgų ir idėjų tolesniam darbui. Ypatingai dėkojame mus glėbojusiai Irinai Mickutei.

Kauno „Aušros“ gimnazija iš šimtmečio perspektyvos

KAUNO „AUŠROS“ GIMNAZIJOS MOKYTOJA IRENA LAPINIENĖ

Gimnazistų inauguracijos akimirka

*Valdovo laiko lemianti ranka
„Aušros“ gimnazijai jau 100 metų
priskaiciavo.*

*Mes žinome, kad tai jokia riba,
Nes kviečia šiandien mokyti ji į
šventovę savo...*

Taip prasideda šių metų Kauno „Aušros“ gimnazijos metraštis. Iš tikrųjų 2015 m. spalio mėnesį laikrodžio rodyklė priartės prie šio iškilaus skaičiaus ir paskelbs sukaktį visai Lietuvai ir „aušrokaams“, kuriuos gyvenimo verpetai nunešė į svečias šalis. Kreipiamės į jus, mūsų gimnazijos mergaitės ir berniukai, nes laikrodis ragina prisiminti savo jaunystės kelius, nušluostyti dulkes nuo prisiminimų albumų ir aplankyti savo gimnaziją. Tiesa, mokyklos suolas dažnam liko tik tolimas jaunystės aidas, bet prisiminimų sparnai galinigi – jie gali įveikti negailestingo laiko vingius ir priminti tuos laikus, kurie

buvo gyvenimo pradžia, kai pasaulis atrodė didelis ir nepažįstamas... Visi keliai vedė ne į Romą, bet į „Aušrą“... Į pirmąją savo gimnaziją. Pasėkime tais tolimais keliais ir takeliais.

Sužibus nepriklausomybės vilčiais Lietuvos pa-

dangėje lietuvių inteligentų būrelis ėmė rūpintis lietuviškos gimnazijos steigimu. „Nukentėjusiems nuo karo šelpti“ draugijos Kauno skyriaus vicepirmininkas Saliamonas Banaitis 1915 m. rugsėjo mėnesį gavo vokietų valdžios leidimą steigti aukštesniąją lietuvišką mokyklą. Taigi 1915 m. lapkritį Palangos gatvėje pradėjo darbą pirmoji lietuviška Kauno gimnazija. Mokykla buvo lietuviybės centras Kaune, visi mokomieji dalykai joje dėstyti lietuvių kalba. Gimnazija buvo privati, priklausė lietuvių švietimo draugijai „Saulė“ ir dirbo pagal šios draugijos sudarytas mokymo programas. 1920 m. gimnazija suvalstybinta, ją savo žinion perėmė Lietuvos Respublikos švietimo ministerija. Tada jau buvo dirbama pagal valstybinius mokymo planus ir programas.

Gimnazijos vardas plačiai skambėjo ne tik Kaune, bet ir Lietuvoje,

todėl mokinių jai netrūko. Mokyklos populiarumas kalba apie dirbusių mokytojų kompetenciją, dalyko išmanymą, platų akiratį ir mokėjimą perduoti žinias jaunajai kartai. 1923 m. švenčiant pirmojo lietuviško laikraščio „Aušra“, redaguoto Jono Basanavičiaus, keturiasdešimties metų įkūrimo jubiliejų, kilo idėja prof. Mykolui Biržiškai pasiūlius pirmąją lietuvišką gimnaziją pavadinti šiuo vardu. 1923 m. kovo mėnesį direktoriaus prof. Mykolo Biržiškos vadovaujamai gimnazijai ir buvo suteiktas „Aušros“ vardas. Šioje mokykloje mokėsi daug žmonių, pasižymėjusių Lietuvos kultūrai: V. Adamkus, V. Landsbergis, A. Sakalas, E. Kaniava, R. Geniušas, Ch. Potašinskas, V. Bložė, A. Miškinis, R. Antinis, G. Kalpokas, A. Žukauskas. Paminėtas tik nedidelis skaičius žmonių, kurių veikla Lietuvai buvo reikšminga, o jos ištakas suformavo gimnaziją, suteikusi išsilavinimą, brandinusi kūrybines idėjas, mokslinį mąstymą. Ir šiandienos mokinių ugdymas pirmiausia yra susietas su dvasiniais ieškojimais, kūrybos idėjomis, gebėjimais ieškoti savo kelio mokslo ar meno pasaulyje, sėkmingai tęsiant kultūrinės ir mokslinės gimnazijos mokinių tradicijas.

Rūstūs 1940-ieji nutraukė įprastą visos Lietuvos ir mūsų gimnazijos darbą. Muziejaus eksponatai pasakoja, kad nemažai mokytojų ir mokinių, kovojusių dėl savo tautos laisvės, buvo ištremti, kiti žuvo rezistencinėje kovoje, dalis pasitraukė toliau nuo okupantų ir kūrė gyvenimą toli už Lietuvos ribų. Žinios iš šios kartos mokinių ypač brangios gimnazijai, nes susisiekiame su buvusiais mokiniais beveik tik kas dešimtmetį, kai švenčiamos iškilios datos. Lietuvai dar kartą iškovojus nepriklausomybę pasikeitė ir mokyklos gyvenimas. 1989 m. kovo 23 d. grąžintas garbingas „Aušros“ vardas, o 1998 m. birželio 2 d. patvirtintas gimnazijos statusas.

Šiandien gimnazijoje, be pagrindinių dalykų, galima papildomai rinktis lotynų kalbą, anglų kalbos debatus, fotografiją, mokytis ispaniškai, gilinti teatro meno žinias, psichologijos išmanymą. Plečiamas mokymo turinys, siekiama aukštesnės mokymo kokybės.

Prieš metus įgyvendintas projektas „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms“ (AKIM). Projekto tikslas – ugdyti mokinių kūrybiškumą, gilinti suvokimą, kad kultūra sieja meno, istorijos, politikos, tapatybės idėjas. AKIM skatino mokinius pačius įsijungti į kultūros procesą, ištraukti į dialogą su į mokyklas atvykstančiais kultūros darbuotojais: menininkais – nacionalinių premijų laureatais, aukščiausio lygio kultūros žurnalistais, teatralais. Jau 19 metų gimnazijoje vykdomas projektas „Mokomės kurdami“. Mokiniai, pasirinkę patikusią temą, atlieka kūrybinius darbus ir juos pristato viešoje konferencijoje. Gimnazijoje jau septinti metai veikia Kompetencijų-gabių vaikų ugdymo centras. Jame savo gabumus gali ugdyti motyvuoti gabūs mokiniai. Taip šiandien žadinama kūrybinė „Aušros“ gimnazijos dvasia.

Gimnazijos choras, dalyvavęs konkurse Austrijoje, laimėjo I vietą ir tapo nugalėtoju, todėl choristų muzikinės kelionės nesibaigia miesto ar šalies ribomis. Jų daina mielai laukiama visur.

Gimnazijos bendruomenė neseniai priėmė iškilius svečius. „Aušroje“ viešėjo nuncijus Luidžis Bonazis (Luigi Bonazzi). Italų kilmės arkivyskupas – Šventojo Tėvo atstovas visose trijose Baltijos valstybėse nuo 2009 m. Jis mokyklos bendruomenei kalbėjo apie žmogiškąsias vertybes ir palaimino tolesnei sėkmingai veiklai.

Gimnazijoje ne kartą svečiavosi buvęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, Lietuvos piliečiams įsipažinęs siekti trijų pagrindinių tikslų: laisvo žmogaus, atviros visuomenės, stiprios valstybės. Bendraudamas su „Aušros“ gimnazistais jis domėjosi moksleivių gyvenimu, veikla, darbais. Daugelį šių darbų rikiavo vos ne 30 metų gimnazijai vadovavusi direktorė Bronislava Valungevičienė. Direktorė, apdovanota už ilgametę veiklą burmistro J. Vileišio medaliu, neseniai išlydėta į poilsį, o „Aušros“ gimnazijai iš šimtmečio veiklos perspektyvos vėl reikia planuoti naujus darbus, rengtis abiturientų egzaminams ir mokinių priėmimui 2016 m. m.

Dabar, kai mokykla ruošiasi 100 metų jubiliejui, kai atsinaujino ir prašvito naujomis spalvomis jos koridoriai, mokymosi priemonėmis ir nauja įranga praturtėjo kabinetai, tolerancija ir dėmesiu vaikui pasipildė metodikos arsenalas, norisi sukviesti visus vyresniųjų ir jaunesniųjų kartų „aušrokus“, svetur ir Lietuvoje gyvenančius lietuvius ir kitataučius, visus, kuriuos kada nors buvo sutelkusi „Aušros“ gimnazija siekti mokslo tiesų. Jubiliejaus iškilmės planuojamos spalio 21–23 dienomis. Tegul vėl visi pasaulio keliai ir takeliai veda į „Aušrą“... Susitikime, kad „Aušros“ šimtmečio jubiliejus liktų iškilia data mūsų ir jūsų gyvenime.

Rugsėjis „Aušroje“ visuomet jaunatviškas

Dainų mėgėjas iš Kalviškių

Jei suteiksi nors vienam žmogui laimės, vadinasi, gyvenai ne veltui.

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Jonas Margevičius

Šaltą, vėjuotą šių metų pavasarį, prieš pat Velykas, Margevičių šeima turėjo amžinybėn išlydėti savo vyrą, tėvuką, senelį. Paskutinę kovo dieną mirė Jonas Margevičius iš Kalviškių kaimo. Jį pažinoję ne vienas kartojo: „Oi tai karštas buvo lietuvis...“ Gausiai kaip jam gyvenant, taip ir per šermenis jį lankė draugai, giminės. Suneštas prie karsto puokštes gėlių šeima skyrė Kristaus kapui ir bažnyčiai Žagariuose ir Seinuose papuošti.

Jonas giliai tikėjo Dievą, prašė lengvos mirties. Tokios jis ir sulaukė. Jei ne ligos, būtų dar galėjęs pagyventi. Kad geros dvasios žmogus buvo, bylojo minia žmonių, lydėjusi ir į kapines. Oras tikrai buvo šaltas ir nemalonus, bet artimo meilė nugalėjo. Pagal Jono anksčiau išsakytą pageidavimą, giedojo Seinų lietuvių bažnytinis choras, mišias lietuviškai atnašavo kun. Petras, pagelbėjo kun. Grigorijus. Jas pagražino ir vargonininkai Genius

Parakevičius iš Punsco bei Stanislovas Kardelis (Stanisław Kardel).

Margevičiai Kalviškėse prie dumbliais užėjusio, pelkėta pakrante Alno ežero krašto gyveno nuo senovės. Kalviškių kaimas liko tik su keliais gyventojais, nes daug šeimų per karą išvyko ir pasiliko Lietuvoje. Margevičiai 1941 m. buvo irgi išvykę ir gyveno prie Vilkaviškio, vėliau prie Varviškės, kitapus Berznyko. Jonas su 6 metais vyresniu broliu Pauliumi užaugo Ievos (Armanavičiūtės) ir Pauliaus Margevičių šeimoje. Abiejų tėvų gimtosios sodybos kaimynystėje, žemė prie pat pasienio. Šie ūkiai daug žemės neteko nustačius sieną. Žemė su pelkėmis. Kaip pasakose ar kunigaikščių laikais – tik jie žinojo, kuriais takeliais pereiti neįklampus. Dabar jau melioruojama, kasami grioviai, vanduo nutekinamas į Alno ežerą, kertami krūmai, medžiai, kurie per drėgnose durpinėse lėtai augo.

Pauliaus ir Ievos šeimoje gimė daug vaikų, bet užaugo tik du sūnūs (iki senatvės ir kaimynai) Paulius ir Jonas Margevičiai. Paulius ūkininkavo mamos tėviškėje (jis mirė prieš 11 metų). Motina Ieva Armanavičiūtė buvo atėjusi į marčias kaimynystėje. Jos trys sesės ir brolis liko gyventi Lietuvoje.

Jonas Margevičius buvo išvykęs, 1952 metais dirbo „SP“ (Tarnystė Lenkijai) Kleščeve prie Gdansko. Čia jį lydėjo ir daina. Kol tėvai buvo darbingi, jis dirbo taip pat miškų urėdijoje Stanovisko vietovėje. Tik po kiek laiko sugrįžo su žmona Jadvyga Varaksa, kilusia iš Versele Vielkie (kuri tvirtina esanti jotvingių kilmės; tai byloja jos veido bruožai ir pavardė), ir perėmė iš savo tėvo ūkį,

statėsi trobesius, senus keitė naujesniais. Taigi Jonas Margevičius ūkininkavo tėvo tėviškėje, o jo brolis Paulius – motinos tėviškėje, visai greta vienas kito.

Jonas Margevičius, gimęs 1933 m., sakydavo, jog siena buvo ir geras dalykas, ir trukdė, nes ėjo per mamos tėviškę, vos už tvarto. Kiek malkų karreiviams Alnuose sugavus nelegaliai kertant sieną prikaptoti reikėjo...

Jono draugas Jonas Vilkelis sako:

– Aš 5 metais jaunesnis už bendravardį kaimyną Margevičių. Abu nuo vaikystės gerai sutarėme. Lakstėme ir ganėme sykiu. Gyvenome prie pat Alno ežero. Mūsų sodybos viena nuo kitos nutolusios tik 50 metrų.

Daug mums teko kartu ganyti. Atsimenu, atvežė Nometka iš Berznyko pas mus ganyti pulką avių. O tada vilkai būriais puldavo. Net neapsižiūrėjom, ir septynios avys jau guli. Nežinau, kap tuomet tėvai pasiaiškino.

Tačiau mes su Jonu jau buvom kai ką sutarę. Jis sako: „Darom šautuvus“. Ir tikrai pavyko. Jis išskaptavo tokių vamzdelių, prikimšo nuo degtukų priskustos sijos. Kai pamatydavom pulką vilkų, užkurdavo, tai taip šaudė, kad vilkai išsinešdino.

Dar sumanėm įsitaistyti tokius ratus. Tai lekiojam, kol pailstam. Mat kokie gi vaikų tada buvo užsiėmimai? Ganymas ir suėjimai. Dar prie savo tėvų pratinomės giedoti prie mirusiųjų. Nuo mažumės mokėjom daug giesmių ir dainų.

O jaunystėje ėjom į dienynėlius ir vakarėlius. Būdami kaimynai, „pasibalnojam“ dviračius (dviračio sėdynė tai balnelis) ir neva jojam į vakarėlius. Ir visur daina skambėjo: Dusičioj, Radžiūčiuose, Žagariuose

daugiausia sekmadieniais po mišių, užkardoj Alnuose. Vincas Vitkauskas, gimęs 1914 m., garsus apylinkėjų muzikantas tada buvo, vestuvėse ir vakarėliuose grojo.

Jonas tai iš viso daug draugų turėjo nuo vaikystės, jaunystės. Labai mėgo dainą, giesmę ir draugus, gimines. Mėgo ir pavaišinti, ir sykiu pasėdėti, pašnekėti, pajuokauti. Pamenu, jei kuris atsisakydavo ir negerdavo, Jonas tardavo: „Gal nesveikas, ar kas yra?“

Keletas kartu dainavusių draugų amžinybėn išėjo anksčiau: gerą balsą turėjęs Vitas Zablackas (miręs 2005 m.), Bronius Kuliešius. O šiemet prieš pat Velykas vienas paskui kitą, lyg iš anksto būtų susitarę Anapilyje dainuoti ir pokštauti, iškeliavo beveik kartu abu broliai Jonas ir Juozas Škarnuliai iš Alnų, pasakotojas Vitas Vižlenskas iš Krasnagrūdės, praėjus mėnesiui po Jono mirties – gera vaidintoja Genė Macukonytė-Sinkevičienė.

Jono Margevičiaus žmona Jadvyga pasakoja:

– Žinojau, kad jis tikras lietuvis, gerbėme vienas kitą, sykiu išgyvenome 54 metus. Tėvai nenorėjo sutikti, kad jis vestų lenkaitę. Vyresnis sūnus pasiėlgė protingai, imdamas į žmonas lietuvaite. Tėvai ir iš antro sūnaus to paties tikėjosi.

Susituokėme pirmiausia birželį civilinės metrikacijos skyriuje, o bažnyčioje tik po metų vasarį. Dirbome miškų urėdijoje. Tėvus lankydavom. Jie patys po dvejų metų paprašė sugrįžti ūkininkauti. Tikiuosi, kad jų nenuvyčiau. Matė, kad gerbiu jų sūnų, nepamyniau jo ir jų gimtosios kalbos.

Taigi sugrįžome vyro tėviškėn, į Kalviškius ir 1961 m. vasarį, pasikvietus gimines, tėvams palaiminus bendram gyvenimui, nuvykome į Seinų bažnyčią ir susituokėme.

Sakyčiau, visada gerai sutarėme. Ūkis mažas, 15 ha, ir daug balų, miškelių pamerktų. Nebuvo technikos tada nusausti. Dabar šito darbo ėmėsi jauniausias sūnus Stasys. Jis ve-

dęs Stasę Marcinkevičiūtę. Pasistatęs namą greta mūsų gražina ir tėviškę. Taip pat dukra Gražina ėmėsi savo verslo, pasistatė namus kaimynystėje. Dar trys sūnūs Andrius, Jonas, Jurgis miestuose neblogai gyvena. Visi padėjo slaugyti sergantį tėvą. Su juo vaikai nuo mažens kalbėjo tik lietuviškai. Aš nesitikėjau, kad taip greit išmoksiu šią kalbą. Bet kaipgi kitaip? Reikėjo būti kurčiai, kad neišmoktum savo vyro kalbos...

Vaikams baigus Aradnykų mokyklą reikėjo paramos. Turėjome mažas pajamas iš ūkio, o dar reikėjo ir statytis, tad aš tapau šeimininke. Vestuvėms ypač gaminti daug reikėdavo. Dar, rodos, neseniai labai reikalingos buvo tokios šeiminkės.

Kai kūrėsi Aradnykų munitinė, iš mūsų valdžia pirkė kelis hektarus žemės, sakyčiau, už grašius, nes tada žemė neturėjo tokios vertės kaip dabar. Prie sienos perėjosi pastatyta pradžioje tik tokia būdelė. Jonas tapo lyg palydovu, sargu. Vėliau pastatė konferencijų salę, virtuvę. Vyras ten išdirbo 20 metų. Viena delegacija eina į Lietuvą, kita atgal. Jonas turėdavo prieš atvykimą ir po patvarkyti, bet už tai gaudavo pinigų.

Tėvus be galo mylėjom ir Jonas, ir aš. Amžinajam poilsiui pasirinkome vietą prie jų kapų. Juos pamenu kaip dorus. Padėjo auginti mūsų vaikus. Jono tėvukas (mano uošvis) prieš mirtį perdavė man biteles. Nemažai – 19 avilių. Mėgau jam senatvėje talkinti. Matyt, jos prie manęs taip pat priprato, nes sėkmingai globojau biteles iki dabar. Tik po šios žiemos vienas avilys išmirė, kitus teko parduoti. Pasilikau penkis, nes jau savo sveikata reikia rūpintis.

Užauginome keturis sūnus ir dukrą. Sulaukėme 18 anūkų ir vieno proanūkio.

Nustačius sieną daug žemės liko anapus, Lietuvoje. Vokiečių laikais Jono tėvas ant pečių nešė iš Lietuvos druską. Po kelias parsinešdavo pigesnes žąsis iki Alnų, o paskui visą pulką

Jadvyga ir Jonas Margevičiai

(50 paukščių) pėstute varė (pavaro, pašeria, pailsi ir vėl eina) į Suvalkų turgų parduoti, nes čia žąsys buvo brangesnės. Pervarydavo per sieną arba pernešdavo maiše kiaulę, paršiukų. Mėgdavo sakyti: „Našta sunki, kai ant pečių, o lengva, kai jau pilve“.

Jono tėvas Paulius Margevičius tarnavo 1918 m. Lietuvos kariuomenėje Kaune. Beveik visas Kalviškių kaimas 1941 m. išvažiavo į Lietuvą. Po 1941 m. Jonas su vyresniu broliu Pauliumi lankė Daugintonių mokyklą. Jonas vėliau savo vaikams dažnai kartojo tėvo žodžius: „Žmogus be knygų – kaip kareivis be ginklo ar žemė be vandens. O vežimas be ratų – kas per vežimas? Žmogui reikia ne tik duonos kasdieninės, bet ir mokslo, kuris teikia grožį ir gerumą“.

Giminėje turime du kunigus. Tai Juozas Pečiukonis Marijampolėje ir Andrius Matusevičius Kaune. Jų motinos tai Jono mamos seserys Armanavičiūtės, kilusios iš Kalviškių.

Lietuvoje dažnai lankėme gimines, buvome tetų laidotuvėse, gydėmės Druskininkuose. Per Jono laidotuves šie kunigai negalėjo atvykti: vienas dėl sveikatos, o kitas tuo metu buvo komandiruotėje.

Jonas Vilkelis tęsia:

– Aš bosu galiu ir tenoru dainuoti – kaip mūsų su Jonu tėvai. Mano tėtė

Kazys su Jono tėvu Pauliumi mėgo giedot šermenyse prie mirusiųjų. Kai išeis į šermenis, tai kelintą dieną grįžta, kol žmogus palaidojamas. Giedojo tris dienas ir nakvodavo tuose namuose. Gegužinėms tai susiburdavom giedoti, kur sena mokykla buvusi – pas Ramanauskienę Dusnyčioje.

Mudu su Jonu jaunystėje taip pat mėgom giesmę (pratinomės giedoti, nes tėvai sakydavo: „Išmoksi, vaikelai, tai bus kam pavaduot“) ir ypač dainą. Dar pamenam senų iš savo tėvų, kurias ir vyrų kvartetas Seinuose dabar dainuojam. Ir vakarėliuose, ir išėję ant vieno ar kito kalno traukėm dainą paskui dainą. Taip ir nepamiršom jų. Net aplankius Joną jau sergantį vis užtraukdavom kokią.

Geras lietuvis ir dainų mėgėjas buvo. Aukštas, smagus vyrukas. Geras draugas ir kaimynas nuo vaikystės.

1959–1970 m. buvau Aradnykų svetainės vedėjas, tai sukūrėme ansamblį ir vaidinimus rengėm. Aš dar pritardavau akordeonu. Net neįtikėtina, kad kai pakvietė mus į Berznyką, tai ir plaukas nenukrito nuo galvos. O juk ten visada neramumų buvę. „Litwiny tam...“ – ir rodo Lietuvos pusėn.

Jonas be galo mėgo draugauti. Sakė: „Žmogus be draugų – kaip paukštis be sparnų“. Patardavo nuo savų neatitrūkti, nes prie svetimų sunku pripti. Nepaprastai mylėjo savo kaimą, grožėjosi jo pavadinimu. Jono sodyba neypatinga, ant nedidelės kalvelės, supama krūmų ir pelkių. Tačiau jis labai brangino tėviškę ir savo gimtąją kalbą. Nenorėjo, kad po karo beveik nelikus gyventojų Kalviškių kaimas būtų prijungtas prie Dusnyčios arba Aradnykų. Jam gimtinė buvo brangesnė už visą pasaulį. O žodžiais nesišvaistė. Protingas tai šneka, kai reikia, o žioplas tai visą laiką plepa.

Visi į šį pasaulį ateina vienodai, o išeina įvairiai. Labai gražių prisiminimų paliko žmonėse išėjęs Jonas.

Ačiū pašnekovams už pasakojimus.

2015 metų balandžio 28 dieną mirė

A. A. JUOZAS JURKEVIČIUS

(kunigo A. Jurkevičiaus brolis).

Nuoširdžiai dėkoju brolio žmonai Anei už 54 jų bendro gyvenimo metus ir už visą vyrui padarytą gerį, dukrai Birutei už rūpestingą priežiūrą, visiems kunigams už šv. Mišių aukojimą, visai giminei, gydytojams, kurie globojo, medicinos seselėms, visiems mano Tautiečiams, kurie meldėsi ir skyrė man brangius užuojautos žodžius. Visiems širdingai ačiū.

Kun. A. Jurkevičius

Šių metų gegužės 7 d. mirė

mylima mamytė, močiutė, prosenelė

A. A. BRONĖ VALINČIENĖ

iš Kreivėnų kaimo.

Dėkojame visiems, kas padėjo mamytei. Nuoširdžiai ačiū tariame Nijolei Kšivickienei už mamytės priežiūrą, gydytojams, kurie ją lankė. Dėkojame Punsko parapijos kunigams už maldas ir už aplankymą namuose. Ačiū visiems, kas dalyvavo šermenyse, atvyko į bažnyčią ir lydėjo paskutinėje kelionėje į kapus. Ačiū už maldas ir nuostabias giesmes.

Dukra Danutė su šeima ir vyru Winfriedu

KRZYSZTOF GOBCZYŃSKI

Technikas elektrikas. Statybininko licencija

Seinai, A. Mickevičiaus g. 41 a

Tel. 875163460, mob. tel. 606318489

Inst.elektr.gobczynski@interia.pl

SIŪLOME ŠIAS PASLAUGAS:

- įrengiame fotovoltikos sistemas,
- atliekame šviesos intensyvumo, elektros sistemos bei perkūnsargio matavimus,
- įrengiame elektros jungtis,
- įrengiame ir prižiūrimė elektros sistemas,
- įrengiame ir prižiūrimė perkūnsargio sistemas.

Skubėjo vasaros ir žiemos. Prabėgo laikas neramus.
Šįkart gegužė suskaičiavo aštuoniasdešimtus metus.

Nenusiminkit, kad laikas skrenda tarytum
paukščiai į šiltus kraštus.

Jums jubiliejų gražų dovanoja,
o metai verčia vis naujus lapus...

Garbingą jubiliejų švenčia
KASTANTAS PEČIULIS
iš Pelelių.

Šia proga linkime, kad niekad nenuilstute,
geros sveikatos ir dar ilgų gyvenimo metų.

Žmona, dukros ir sūnūs su šeimomis

Mamyte,
Visus gegužio žiedlapius gležnus
Norėčiau aš sudėt po tavo kojom.
Už meilę, rūpestį, švelnius žodžius
Tyriausią jausmą širdyje nešioju.

Mamyte, linkiu, kad džiaugsmas vis lydėtų,
Kad skrietų dienos lyg daina,
Vargai ir rūpesčiai neliestų,
Širdis būt laimės kupina.

Nuostabios Motinos dienos ir vardo dienos
proga **Eleną Šarkienę** iš Klevų, gyvenančią
Seinuose, sveikina

Dukra Gražina iš Eglinės su vaikais ir anūkais

Būkite laimingi, suradę vienas kitą,
Būkite laimingi kaip du žiedai pražydę,
Būkite laimingi, sumainę aukso žiedus,
Neškit į gyvenimą vien džiaugsmą ir laimę.

Būsimų vestuvių proga **Danutę Šcensnaite** iš
Eglinės ir **Kamilių Tylendą** sveikina

Teta Janina su šeima iš Budzisko

Nuoširdžiai sveikiname
Onutę Savickienę iš Trakiškių kaimo
65-ojo gimtadienio proga.

Lai laiminga būna
Tavo gimimo diena
Ir ateinanti kiekviena.
Neliūdėki, Brangioji,
Kad kalendorius verčia lapus
Ir skaičiuoja nueitus metus.
Būki gyvenimo tiesa,
Kurios trokšta žemė visa.
Būki gyvenimu, kurį sukūrei
Darbu, protu ir tvirta valia.
Neliūdėk, Brangioji,
Kad rudens vėjai beldžias į duris.
Mes rudens vartus užkelsim
Ir pasent Tau neleisim.
Ilgai gyvuok, pavasarius sapnuok!
Pavasario vėjas gaivus
Tegul išsklaido visus skausmus
Ir gyvenimas būna ramus.
Mes linkime Tau brangios dovanos,
Daug Dievo palaimos!
Būki sveika, laiminga
Ir visada tokia išmintinga.

Tave nuoširdžiai sveikina
Šeima ir artimieji

Eik gyvenimo saulės sutikti,
Neškis šypsena, laimę kartu.
Tegul niekas nedrįsta sutrypti,
Kas svajonėse buvo brangu.
Eik, šypsokis, kaip šypsosi saulė,
Šildyk šypsena širdis visų.
Tegul šviečia vien laimė pasauly,
Tegul būna be galo šviesu.
SU VARDADIENIU!

Gegužės 22 d. vardadienį švęsiančią
Eleną Račiuvienę iš Postavelko sveikina

Janina su šeima iš Budzisko

Miela Mamyte,
patikėk, neturime nieko brangesnio už Tave.
Tegul prabėgusių metų našta neišsekina Tavo
gerosios širdies, neužgesina akių šviesos,
tegul niekada nepavargsta Tavo darbščiosios rankos,
rūpesčių kasdienybėje nenuvysta šypsena ant Tavo
lūpų, o gyvenimo kelias tegu būna ilgas ir šviesus.

Mylimą **Anelę Ščensnienę** Motinos dienos ir
vardo dienos proga sveikina

Dukra Janina su šeima iš Budzisko

Česlavą Sendienę iš Budzisko,
dabar gyvenančią Suvalkuose,
Motinos dienos proga sveikina ir
stiprios sveikatos, geros nuotaikos,
šypsenos veide, gražaus pavasario linki

Marti Janina su šeima iš Budzisko

SEJPASZ

PARDUODAME TRAŠAS

Patraukliomis kainomis.

Nemokamai atvežame.

Galima pirkti išsimokėtinai.

Seinai, Liepos 22 g. 16

(įėjimas nuo turgavietės)

Tel. 693 107 264

Reikalingas pagalbininkas (-ė)
prie medaus sukimo – darbas prie automatinio
medsukio, atakiavimas.
Atlyginimas 12-14 zł už valandą.

Teirautis tel. 609568471.

Perkame vynuogines sraiges
(lot. Helix pomatia).
Neribotais kiekiais.
Gera kaina.

Teirautis tel. 509 994 305.

Jeigu esi komunikabilus,
iniciatyvus, siekiantis rezultatų,
norintis užsidirbti žmogus,

KVIEČIAME DIRBTI tarptautinėje kompanijoje.

Darbo specifiką aptarsime susiti-
kimo metu.

Pasiūlymus prašom siųsti el. p.:
arlauskiene.n@gmail.com,
meilute_savickiene@yahoo.com.

PARDUODAME AKMENS ANGLĮ patraukliomis kainomis.

Perkant daugiau kaip 4 tonas tonos kaina 550 zł.

Juozas Zubavičius, Seinai, Konarskio g. 4

Tel. 606 459 579, 87 5173 137

Jeigu Lenkijos teritorijoje patyrei avariją
arba avarijos metu buvai sužalotas – skambink!
Profesionaliai ir teisiškai padėsime
Tau gauti žalos atlyginimą.

SKAMBINK

tel. 8-65929492 (Lietuvoje),
606958823 (Lenkijoje).

Lietuvos žiniasklaida

2015 04 26 – 05 12

Šią apžvalgą beveik būtų galima pavadinti „Detektyvu apie Lietuvos švietimo ir mokslo ministrą bei Darbo partiją (DP)“. Bet apie viską iš eilės.

„DP į Vyriausybę deleguotas švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis atšaukiamas iš pareigų. Tokį sprendimą priėmė posėdžiavusi DP taryba. Nors pats D. Pavalkis dar sakė pagalvosiantis, ar trauktis iš ministro pozicijos, bet partijos taryba jau surado jam pamainą.“ Tokią netikėtą žinią balandžio pabaigoje paskelbė šalies žiniasklaida. „Pagalvosiu. Aš niekada nedarau skubių judesių. Galbūt ir tos kritikos buvo, bet aš galvoju nedaryti staigių judesių, nei padaryti neteisingą. Kritikoje yra dalis tiesos, bet dalis – visiškai netiesa“, – ministro žodžius perteikė portalas delfi.lt.

Darbo grupės vadovas Vytautas Gapšys išvardijo keletą aspektų, kuomet neįtikio D. Pavalkio darbas. „Tai susiję ir su ankstesniu išėjimu į pensiją. Mes tai buvome numatę programoje. Programoje buvome numatę ir dėl vadovėlių leidybos – nesutvarkyta. Esame numatę dalykų dėl mokytojų algų kėlimo, tai mes dar turime prieštaravimų iš profesinių sąjungų dėl šios srities. Tai yra tik keletas – mes išanalizavome ne vieną punktą, o visą programą. Mes matome, kad atsilikimas yra per daug didelis, kad mes galėtume sėkmingai įgyvendinti savo programą.“

Tuo metu tiesioginis D. Pavalkio vadovas, ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius sakė, jog D. Pavalkiui priekaištų neturi, jis vykdo vyriausybės programą. Ministrui palaikymą išreiškė ir prezidentė Dalia Grybauskaitė. D. Pavalkis, pagalvojęs, ar trauktis iš ministro pareigų, vis dėlto parašė atsistatydinimo pareiškimą, o D. Grybauskaitė jį patenkino.

Šalies vadovė žurnalistams sakė, kad D. Pavalkio atsistatydinimo istoriją vertina „kaip labai negražų politinį pavyzdį, kada ministras buvo verčiamas ir priverstas padėti pareiškimą įvairiais negražiais, netgi kriminaliniam pasauliui būdingais metodais, kada buvo ir šantažuojama dauguma, ir taip pat premjeras“.

„Kiek žinau, netgi, galima sakyti, (buvo) ir didžiulis spaudimas su grasinimais ir pačiam ministrui. Ministras buvo pakankamai savarankiškas, jis nepasidavė spaudimui dirbti kaip DP įdarbinimo „uabas“, jis stengėsi skirti į pavaldžių įstaigų vadovus kompetentingus žmones, o ne tik tai partinius. Taip pat matėme gebėjimą atsisipirti viešuosiuose pirkimuose, kurie buvo objektyvūs santykinai, objektyvesni nei kitose institucijose. Taigi matome fenomeną Lietuvos politikoje, kada metodai naudojami labai nekokrektiški, ir, be abejo, tokiomis sąlygomis ministras negalės dirbti, todėl versti jį (dirbti) tikrai negalėsiu, jeigu jau toks sprendimas jo, nors ir, sakyčiau, priverstinis, bet sprendimas yra“, – kalbėjo prezidentė.

„Kodėl Darbo partija savo ministrą Dainių Pavalkį verčia iš kėdės? Pakvipo dideliais pinigais“, – tokią išvadą dėl ministro atsistatydinimo darė portalas 15min.lt. „Seimo koridoriuose jau garsiai kalbama apie tai, kad ministro atšaukimo motyvai turi labai aiškią piniginę išraišką. Būrys Seimo „darbiečių“ imasi reformos, kuri didelius pinigus švietimo sistemoje sutelktų po ministro ranka ir jau šiais metais „darbiečių“ ministras taptų tuo žmogumi, kurio žodis yra vertas milijonų.“

Būrys „darbiečių“ su V. Gapšiu priešakyje kovo pabaigoje įregistravo Švietimo įstatymo pataisas. Nors

formaliai įstatyme pasikeistų tik keletas žodžių, tai iš esmės pakeistų moksleivių aprūpinimo vadovėliais ir pratybomis tvarką.

(...) Ir vadovėliai – dar ne viskas. „Darbiečių“ įsitikinimu, Švietimo ir mokslo ministerija turėtų tiesiogiai kontroliuoti ir pratybų rengimą. Be to, siūloma braukti pratybas iš sąrašo mokyklinių reikmenų, kuriuos moksleivių tėvai perka patys – taip šias sąnaudas perkeltant ant švietimo sistemos pečių.

Nors „darbiečiai“ tikina, kad papildomų lėšų tam nereikės, savo žodį jau tarė Seimo Teisės departamentas.

„Šio įstatymo įgyvendinimui reikėtų papildomų lėšų (mokymo priemonių įsigijimui) jau šiais biudžetiniais metais, todėl siūlome gauti Lietuvos Respublikos vyriausybės, kaip valstybės biudžeto planuotojos ir vykdytojos, išvadą dėl teikiamo projekto“, – teigiama departamento išvadoje. Seime kalbama, kad pasipriešinimas šiai reformai, kai nuo ministro žodžio didele dalimi priklausytų, kurie vadovėlių ir pratybų leidėjai patenka į valstybės pinigais išlaikomą rinką, buvo viena pagrindinių priežasčių, dėl kurių DP vadovybė nutarė stumti D. Pavalkį iš posto.

Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetui vadovaujanti „darbietė“ Audronė Pitrenienė 15min.lt sakė, kad ministro nepritarimas šioms pataisoms tikrai nebuvo pagrindinis motyvas atšaukti D. Pavalkį.

Tai yra tik vienas iš labai mažų grūdėlių šalia to, kad nesutarimų turėjome žymiai daugiau.

„Šios pataisos dėl vadovėlių leidybos nieko bendro neturi su ministro likimu, – pabrėžė ji.“

Dar prieš oficialų naujojo švietimo ministro kandidatūros pateikimą

prezidentei garsiausiai skambėjo Seimo vicepirmininko Vydo Gedvilio pavardė. Pati D. Grybauskaitė pageidavo, kad jai būtų pateikta ne viena kandidatūra, tačiau DP pateikė vieną. O tada prasidėjo įvykiai, kurie, kaip prognozuoja kai kurie politologai, gali atvesti į aklavietę.

Ir D. Grybauskaitei, ir A. Butkevičiui Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT), kaip tokiais atvejais įprasta, pateikė pažymą dėl kandidato tinkamumo pareigoms. Vyriausybės vadovas teigė, jog pažymoje esanti informacija neužkerta galimybės skirti V. Gedvilą ministru.

Tuo metu prezidentė pranešė, kad neskirs DP atstovo švietimo ir mokslo ministru, atsižvelgdama į STT pateiktą informaciją. Pasak prezidentės, „pateikti duomenys neleidžia net svarstyti šios kandidatūros teikimo į ministrus“.

Tada kilo sumaištis ir DP, ir Vyriausybėje. Pats V. Gedvilas pareiškė atmetantis visus teiginius, dėl kurių jo kandidatūra neįtiko prezidentei, ir sakė savo garbę ginsiant teisme.

„Jeigu aš žinočiau tas pažymas, žinočiau, kas ten parašyta, galėčiau gintis. Dabar aš jokių galimybių neturiu gintis ir, manau, kad tikrai viena galimybė man lieka – eiti per teismus. Man ne tiek dabar svarbu, aš būsiu ar nebūsiu ministru, bet labai svarbu apginti savo garbę“, – LRT Televizijos naujienų tarnybai kalbėjo V. Gedvilas. Jis teigė, kad situacijai neišsprendus, Seime gali būtų inicijuotos pataisos, kad pažymos turi būti paviešintos, jeigu to nori jose minimi žmonės.

Anot LRT televizijos laidos „Dėmesio centre“ šaltinių, STT pažymoje rašoma, kad prezidentei netikęs kandidatas „protegavo“ savo partiečio Gintaro Furmanavičiaus ir nepartinio Edžio Urbanavičiaus kandidatūras į Kūno kultūros ir sporto departamento vadovo pareigas. Pats V. Gedvilas laidoje sakė, kad kalbėjęs su sporto bendruomenės atstovais apie kandidatūras, tačiau asmenų neprotegavo.

„Jaučiuosi lyg kibirą purvo būtų užpylę, bet aš turiu sportininko charakterį. Manęs taip lengvai psichologiškai nenuodusinsi. Kaip jūs jaustumėtės, jeigu prirašytų, kad pridarei Lietuvai blogo? Anksčiau aš esu aukščiausius valstybinius apdovanojimus gavęs“, – agentūrai ELTA sakė V. Gedvilas.

Dauguma politologų buvo tos nuomonės, jog D. Grybauskaitė pasielgė netinkamai. „Demokratinės valstybės ar KGB epochos praktika?“ – taip savo komentarą lrytas.lt pavadinęs Alvydas Medalinskas rašė: „Demokratinėje valstybėje privalo veikti visiškai kiti principai. Kiekvienas pilietis yra nekaltas, jeigu jo kaltės neįrodo teismas.“

(...) Tik valstybėje, kurioje didžiulę įtaką turėjo KGB ir su ja bendradarbiavę asmenys, žmogus negalėjo sužinoti, kuo yra kaltinamas, bet toje šalyje įstatymus ir pakeitė vieno ar kelių žmonių valia. Lietuva, prieš 25 metus paskelbusi ne tik nepriklausomą, bet ir LAISVĄ, DEMOKRATINĘ, TEISINĘ valstybę, turėtų palikti tokią praktiką istorijai.“

Pastarosiomis dienomis švietimo ir mokslo ministro istorija įgavo ir detektyvo atspalvį. Po susitikimo „ministro klausimu“ su prezidentė vyriausybės vadovas piktinosi kategoriškai D. Grybauskaitės pozicija ir retoriškai klausė, ar Lietuva jau autoritarinė valstybė. A. Butkevičius žurnalistams sakė, jog STT jam ir D. Grybauskaitei galimai pateikė skirtingą žodinę informaciją apie kandidatą į švietimo ir mokslo ministrus. Anot jo, raštu gautos pažymos su tampa, tačiau vykusio pokalbio metu jis išgirdęs ir kitų faktų, kurių STT dokumente nėra. Kodėl taip įvyko, premjeras žadėjo aiškintis su STT.

„Nes tai, kas yra parašyta pažymoje, ir tai, ką man pasakojo prezidentė, mano pažymoje nėra parašyta. Aš paprasčiau savo teisininkų, kad jie užklaustų STT vadovo. (...) Gal žodinė informaciją (prezidentei – ELTA)

suteikė kitokią, negu man parašo raštu“, – žiniasklaidai sakė A. Butkevičius, pridūręs, jog žodžiu gautos informacijos apie V. Gedvilą nevertins ir jo nuomonė apie kandidatą nesikeičia.

Po susitikimo D. Grybauskaitės pozicija nepasikeitė. „Prezidentė laukia pasiūlymo dėl naujo kandidato“, – portalui 15min.lt sakė prezidentės patarėja Živilė Didžgalvienė.

Tačiau laikinai „darbiečiams“ vadovaujantis Valentinas Bukauskas portalui aiškino, kad partija to nedarys. Esą DP prezidiumas yra patvirtinęs kandidatą V. Gedvilą, o šis turi premjero A. Butkevičiaus pasitikėjimą ir „partija net nesvarsto galimybės į švietimo ir mokslo ministrus vietoje prezidentei neįtikusio V. Gedvilio pasiūlyti kitą kandidatą“. Jis teigė, jog partija dabar visas jėgas skirs tam, kad būtų išslaptinta STT pažyma apie V. Gedvilą.

D. Grybauskaitės „papildomą informaciją“ A. Butkevičiui apie tai, kad STT pažymoje minimi faktai – toli gražu ne visos V. Gedvilio „nuodėmės“, portale lrytas.lt Edvardas Čiuldė komentavo taip: „Disponuodama STT pažyma D. Grybauskaitė bandė pridengti savo įžeistų ambicijų perteklių ir iškerojusią alergiją DP atstovui V. Gedvilui, kuris kartą iš tiesų pasielgė labai netaktiškai jos atžvilgiu, tačiau išaiškėjus, jog trumpa suknelė nepri dengia kelių, prezidentė savo kaprizingumo tenkinimui toliau naudoja jau oficialaus statuso neturinčias priemones, bando verstis kažkokiais gاندais, užplūdusiais S. Daukanto aikštės rūmus melancholiškais šnabždesiais.“

Na, labiausiai tikėtina, kad prezidentė vieną melą bando pridengti kitu melu, nebent iš tiesų STT pradėjo žaisti tokius žaidimus, kurių žaisti demokratinėje visuomenėje neturi nė mažiausios teisės.“

Taigi panašu, kad ši istorija įgauna naujų atspalvių ir greitai dar nesibaigs.